

ZALAI KÖNYVTÁRI LEVELEZŐ

2004/2

2004. szeptember 27-én közel száz könyvtáros vett részt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezetének szlovéniai kirándulásán. Képünk a muraszombati Szapáry-kastély parkjában készült

**ZALAI
KÖNYVTÁRI
LEVELEZŐ**

2004/2

Zalaegerszeg, 2004.

" A könyvtárra adott pénz mindig megtérül"

Czine Mihály

Zalai Könyvtári Levelező

A Zala megyei könyvtárak tájékoztatója

Szerkesztő:

Kiss Gábor
Sebestyénné Horváth Margit

Munkatársaink:

Bedő Sándorné könyvtár vezető, ZMMPISZI Könyvtára; **Beke Gabriella** könyvtár vezető, Zala Megyei Kórház Egészségügyi Szakkönyvtára Zalaegerszeg; **Benke Tímea** könyvtáros, Fejér György Városi Könyvtár Keszthely; **Czupi Gyula** igazgató, Halis István Városi Könyvtár Nagykanizsa; **Devecz Lászlóné** osztályvezető, DFMK Zalaegerszeg **Gáll Éva** könyvtár vezető Apáczai ÁMK Könyvtára Zalaegerszeg ; **Illésné Major Julianna** igazgató, Művelődési Ház és Könyvtár, Vonyarcvashegy; **Kardos Ferenc** igazgatóhelyettes, Halis István Városi Könyvtár Nagykanizsa; **Kereki Judit** olvasószolgálat vezető, József Attila Városi Könyvtár Zalaegerszeg; **Molnárné Pfeiffer Edit** könyvtáros, Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár Letenye; **Nitsch Erzsébet** igazgatóhelyettes, József Attila Városi Könyvtár Zalaegerszeg; **Ódoriné Bognár Eszter** könyvtáros, Községi és Iskolai Könyvtár Csersztomaj; **Oláh Rozália** gyermekkönyvtár vezető, DFMK Zalaegerszeg; **Pál Éva** hálózatgondozó könyvtáros, József Attila Városi Könyvtár Zalaegerszeg; **Pánczél Edit** hálózatgondozó könyvtáros, Halis István Városi Könyvtár Nagykanizsa; **Pappné Beke Judit** olvasószolgálat vezető, Fejér György Városi Könyvtár Keszthely; **Sebestyénné Horváth Margit** hálózatgondozó könyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Stéber Ferencné Csögi Ágnes** hálózatgondozó könyvtáros, Városi Művelődési Ház és Könyvtár Lenti; **Szabó Erzsébet** hálózatgondozó könyvtáros, Halis István Városi Könyvtár Nagykanizsa; **Szabó Ilona** igazgatóhelyettes, Fejér György Városi Könyvtár Keszthely; **Tóth Judit** igazgatóhelyettes, DFMK Zalaegerszeg; **Tóth Renáta** gyermekkönyvtáros, DFMK Zalaegerszeg; **Tóth Rita** gyermekkönyvtáros, Fejér György Városi Könyvtár Keszthely; **Tüske Lászlóné** gyermekkönyvtáros, Városi Művelődési Ház és Könyvtár Lenti.

Kiadja a Deák Ferenc Megyei Könyvtár

Felelős kiadó: Kiss Gábor

Készült a DFMK sokszorosító üzemében

350 példányban

HU ISSN 0866-1979

A SZABADSÁG KAPUJÁBAN

(nyílt levél)

Kedves Zalai Kollégák!

Szeretnék elköszöni Tőletek, mert 2005 január elsejétől a munkáltatóm felmentett a munkavégzés alól, 39 év közalkalmazotti munkaviszony után kértem a nyugdíjazásomat. Azon gondolkodom, mit írhatnék Nektek azon kívül, hogy megköszönöm az együttműködés minden örömét, a segítséget, a jó tanácsot, a kedves szavakat, melyeket Tőletek kaptam.

39 év alatt sokat változott a világ és ezen belül a mi szakmánk is. Leírni részletesen a számomra meghatározó élményeket itt és most nem szándékozom, csupán egy-két lényeges dolgot említenék. A pályám kezdetén Zalaegerszegen, megtapasztaltam milyen raktárból kiszolgálni az olvasókat. A Megyei Könyvtár első épületében szabadpolcos könyvkiválasztó még nem volt. Tanítómesterem kedves kolléganőm, Nyakasné Turi Klára volt, aki több szakmai fogásra tanított meg, mint a főiskola. Hálás szívvel gondolok rá és ezúton is köszönöm.

1970-ben Keszthelyre költöztünk, ahol orvosi-szakkönyvtárosként, gyermekkönyvtár-vezetőként, iskolai könyvtárosként, majd 1992-től a Városi Könyvtár igazgatójaként dolgoztam. Munkahelyeim nagyon változatosak voltak, dolgoztam komfort nélküli alagsori tároló helyiségben, aládúcolt életveszélyes melléképületben, kórházban, iskolában, kastélyban és végül egy megszenvedett építkezés után a könyvek templomában. Szerencsém volt abban, hogy közvetlen munkatársaimmal mindvégig megtaláltam az összhangot.

Remélem, mint nyugdíjas szívesen látott vendég leszek az intézményben.

Végezetül, valamennyi zalai kollégámnak kívánok eredményes szakmai munkát, jó egészséget és sok-sok pénzt terveik megvalósulásához!

Szeretettel:

Dr. Müller Róbertné
ny. igazgató

ÖSSZEFOGÁS ÉS ÖNZETLENSÉG

50 év emlékezete Vonyarcvashegyen

Megalapításának ötvenedik évfordulóját ünnepli idén a vonyarcvashegyi Művelődési Ház és Könyvtár. Ennek alkalmából ünnepi hetet rendeztünk az intézményben, melynek programjaival településünk minden korosztályának igyekeztünk kulturális kínálatot adni.

A gyerekeknek Csudai Zoltánné vezetésével könyvtárhasználati vetélkedőt tartottunk, valamint kézműves foglalkozással és a Holló együttes verses-zenés műsorával is megörvendeztettük őket.

A felnőttek számára kiállításokat szerveztünk. A legnépszerűbbnek a helyi emberek alkotásaiból összeállított tárlat bizonyult.

A vendégkönyvben nagyon sok gratuláció olvasható a bemutatott anyaggal és magával a kezdeményezéssel kapcsolatban is.

A megnyitó ünnepségen nagy sikerrel mutatkozott be egy népdalcsokorral a most alakult vegyes kar, melynek tagjai közé szeretettel várunk minden érdeklődőt korosztályi megkötöttség nélkül.

A másik kiállítást, mely kulturális-helytörténeti jellegű, szintén nagy érdeklődés kísérte. Gyűjtőmunka eredményeként sok olyan fénykép gyűlt össze, mely a múlt század első felébe vezet vissza a szemlélődőt. E képek közül a kulturális vonatkozásúakat állítottuk ki nagyon sok újságcikk és egyéb fotó kíséretében. Így e kiállítás átfogó képet ad Vonyarcvashegy színes kulturális életének több évtizedéről.

Nagyon izgalmas előadás részesei voltak, akik meghallgatták Dr. Müller Róbert régész, a Balatoni Múzeum igazgatója előadását, mely arról szólt, milyen is Vonyarcvashegy a régész szemével.

A Halászzlegenda költőjével, Szi Árpáddal és verseivel is találkozhattak az érdeklődők. A versmondó kör tolmácsolásában elhangzott költemények nagy sikert arattak a versbarátok körében.

A jubileumi alkalom fő ünnepségére 2004. október 23-án került sor. Ezzel a programmal az volt a célunk, hogy megemlékezzünk mindazokról, akik építőként, irányítóként, munkatársként, alkalmazottként, támogatóként vagy társadalmi segítőként részt vállaltak Vonyarcvashegy kulturális életének támogatásából. Ezért meghívtunk mindenkit, aki e felsorolásba beletartozik; számukra emléklapot és egy üveg emlékcímkés bort adtunk át.

A szervezőmunka megkezdése előtt sokat beszélgettem azokkal, akik ismeretekkel bírnak a kultúra házának létrehozásával és történetével kapcsolatban. Megtudtam, hogy a múlt század első felében is gazdag, tartalmas kulturális élet volt Vonyarcvashegyen, mely az ötvenes évek elején helyiséghiánnyal küszködött. Ekkor közös erővel megépítették a kultúrotthont. A sok névtelen támogatónak is megköszöntük munkáját, hiszen az összefogás szép példája volt ez a ház.

Először a helyi pedagógusok vállalták a kultúrház vezetését, 1968-tól azonban szakképzett munkatársak irányították és irányítják: Kovács Mária, Dr. Albert József, Gerecs István, Szalóky Jenő, Lenth Csaba s 1992-től Illésné Major Julianna.

Lehet bármilyen jó vezető valaki, ha nincs mellette egy összetartó, képzett csapat, akikkel együtt megvalósíthatja elképzeléseit. Az én csapatom: Csudai Zoltánné könyvtáros, Fricz Gézánné adminisztrátor és gondnok, valamint Szekeres Péter a szabadtéri színpad gondnoka. S szükséges a jó működéshez egy kulturálisan érzékeny, pozitív hozzáállású településvezetés, mely az én vezetői munkám idején segítségünkre volt.

ÜNNEPELŐ KÖNYVTÁRAK

Az ünnepségen megemlékeztünk az egykori munkatársakról és a leghűségesebb olvasóinkról is. Cséby Géza irodalomtörténész, műfordító ünnepi szónoklata jólesett minden kultúrabarát szívének. A kultúra fontossága, s e fontosság felismerése, megbecsülése előrevetíti a környezet változásait is.

Major Lajos fafaragó készítette el azt az emléktáblát, mely az ünneplő intézményt köszönti, s melyet Seffer József polgármester valamint Molnár Ferenc alpolgármester leplezett le és koszorúzott meg. Műsorával emelte az összejövetel fényét Tolcsvay Béla énekmondó.

Erre az ünnepségre a vonyarcvashegyiek közül is sokan eljöttek, s velünk ünnepeltek. Köszönet érte. Köszönjük a Deák Ferenc Megyei Könyvtár emléklakettjét, s az igazgató Kiss Gábor biztató szavait. A keszthelyi Goldmark Károly Művelődési Központ igazgatójának, Cséby Gézának köszönjük a versesköteteket, a gyenesdiási József Attila Könyvtár vezetőjének, Hársfálvy Györgynek és a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtárnak az ajándékot, melyet könyvtárunk dekorálására használunk fel. S egyúttal köszönet mindazoknak is, akik bármilyen módon a vonyarcvashegyi kultúra támogatását szívügyüknek tarják.

A programot meghitt hangulatú, vidám beszélgetés és emlékezés követte, s ezt követően jó érzéssel távozott mindenki.

A rendezvénysorozat megvalósítását a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma támogatta, melyet ezúton is köszönünk.

*

Az ötven éves múlt kötelez bennünket. Kötelez arra, hogy folytassuk a helyi ismeretátadást s -szerzést, a közösségformálást, a szabadidő hasznos eltöltésének biztosítását. A társadalmi közeg, melyben dolgozunk egyre változik. A gazdasági élet változása, hazánk EU-s csatlakozása új feladatokat, távlatokat nyitottak és nyitnak meg előttünk. A kulcsszó azonban az *összefogás* és az *önzetlenség*. Ennek a képviselőjét az önkormányzat támogatásával intézményünk vállalja fel, hozzásegítve az érvényesüléshez a helyi embereket és az általuk alkotott közösségeket is.

Illésné Major Julianna
igazgató

A vonyarcvashegyi Művelődési Ház és Könyvtár épülete

INTERNET HASZNÁLAT A ZALA MEGYEI TELEPÜLÉSI KÖNYVTÁRAKBAN

Beszámoló egy kérdőíves vizsgálat eredményeiről

Mint ismeretes a kollégák előtt, 2004 októberében a *Zala megyei könyvtárakban hozzáférhető Internet kapcsolat* paramétereinek felmérésére került sor. Az alábbiakban e kérdőíves vizsgálat tapasztalatairól számolok be.

Szeptember végén a Könyvtári Intézet Szervezési és Elemző osztálya kérte fel a Deák Ferenc Megyei Könyvtárat, hogy az általuk kért adatokat gyűjtsük össze a megyében, és táblázatos formában dolgozzuk fel.

A Könyvtári Intézet számára szükséges adatok a következők voltak:

- A könyvtárban van-e Internet? (Ha igen, a további adatok megadása.)
- Az Internet hozzáférés típusa
- Az Internet vonal sávszélessége
- Az Internet szolgáltató neve
- Ingyenesen jut-e a könyvtár Internethez?
- Az Internet hozzáférés díját fizető szerv neve
- Az Internet hozzáférési idő típusa
- A díjsomag típusa az Internet hozzáférés ideje szerint
- Az Internet hozzáférés korlátozottsága
- Az Internet hozzáférhető-e könyvtárhasználók számára?

Mivel a kistelepülések szerkezetű Zala megyében jelenleg 257 statisztikai adatszolgáltató könyvtár van (köztük 231 települési könyvtár, 16 nem nyilvános könyvtár, és 6 egyéb nyilvános könyvtár, valamint 4 ellátóközpont), célszerűnek láttuk, hogy egy kérdőívet állítsunk össze, hogy a szükséges információkat begyűjthessük. Az elkészült kérdőívben az előbb felsoroltakon kívül további adatokra is rákérdeztünk:

- Milyen módon biztosítja a könyvtár az Internet szolgáltatást?
- Számítógépek és Internet hozzáférést biztosító gépek száma?

A kérdőíveket eljuttattuk a megye valamennyi könyvtárába. Igénybe vettük az elektronikus levélküldés lehetőségét is azon könyvtárak esetében, akiknek ismertük az e-mail címét. Az adatlapok eljuttatásában és begyűjtésében kértük a hálózati gondozást végző városi könyvtárak segítségét is.¹

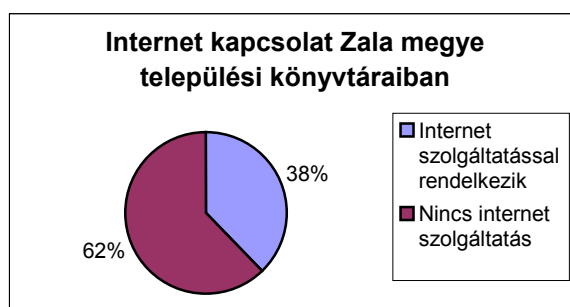
Október végére érkeztek be a kérdőívek, így megkezdődhetett az adatok felvitele a Könyvtári Intézettől kapott EXCEL táblázatba, amelyen már szerepeltek a könyvtárak adatai (a 2003. évi statisztika szerint), így csak az Internetre vonatkozó információkat kellett beírni. A kérdőívben szereplő válaszok alapján, ahol lehetett, kódszámokat alkalmaztunk. Az adatok felvitelével november 5-én sikerült elkészülnünk, és a táblázatot továbbítottuk a Könyvtári Intézetbe.

¹ Ezúton szeretnék köszönetet mondani a kérdőíveket kitöltő valamennyi kollégának, de legfőképpen a zalaegerszegi József Attila Városi Könyvtár, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár, a keszthelyi Fejér György Városi Könyvtár, a lenti Városi Művelődési Központ és Könyvtár, a letenyei Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár azon munkatársainak, akik a városkörnyék községeiből is begyűjtötték a szükséges adatokat.

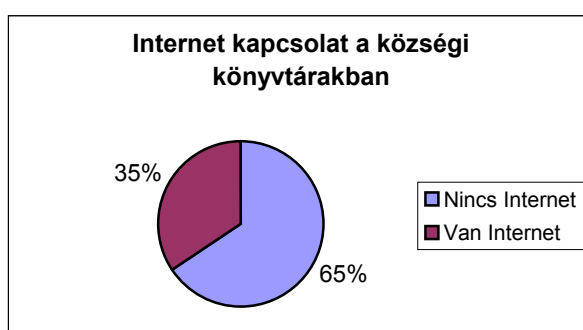
Úgy gondoltuk, hogy a kollégák kíváncsiak a megyei eredményre, ezért feldolgoztuk a **Zala megyei települési könyvtárak** adatait.²

Hangsúlyozni kell azonban, hogy ez a vizsgálat egy adott időpontban jellemző (2004. október) helyzetet mutat. Tudjuk, hogy több könyvtárban folyamatban van az Internet bekötése, és ezek még nem szerepelnek az Internettel rendelkező könyvtárak között.

A 231 Zala megyei települési könyvtár közül 87 (38%) könyvtárban van Internet elérhetőség. 30-cal több könyvtárban, mint a 2003. évi statisztika szerint, ami a december 31-i adatokat rögzítette.

Rendelkezik Internet kapcsolattal a megyei könyvtár, a 9 városi könyvtár (Hévíz, Keszthely, Lenti, Letenye, Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Zalakaros, Zalaszentgrót, Zalalövő), 1 városrészi (Apáczai ÁMK Könyvtára) és 76 községi könyvtár. A 220 községi könyvtár közül 144-ben nincs Internet.

Az Internettel rendelkező könyvtárakban a legtöbb helyen (57%) 2-5 számítógép van. 21 könyvtárban (24%) van 6-10 számítógép. Mindössze 8 könyvtárban van egy számítógép, 11-nél több számítógép pedig csak két községben (Bánokszentgyörgy, Sárhida) és városokban van.

Ha azt vizsgáljuk, hogy a könyvtárakban összesen hány számítógép áll az olvasók rendelkezésére, akkor azt láthatjuk, hogy 58 könyvtárban (67%) 2-5 számítógépet használhatnak az olvasók. Az internet eléréssel rendelkező könyvtárak közül mindössze egy könyvtár van (Sármellék), ahol csak a könyvtáros használhatja a számítógépet.

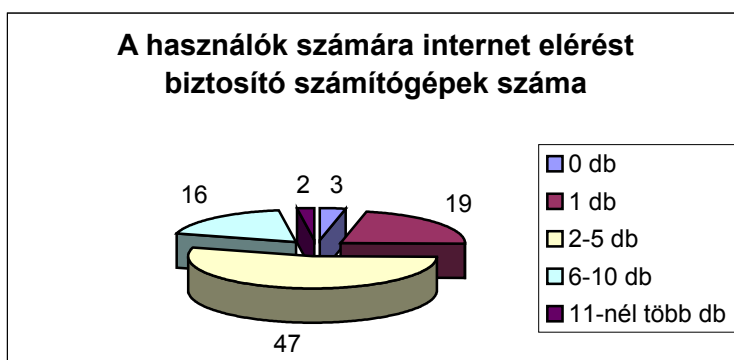
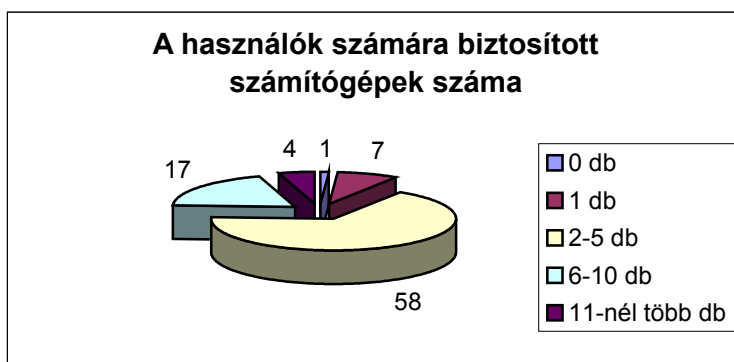
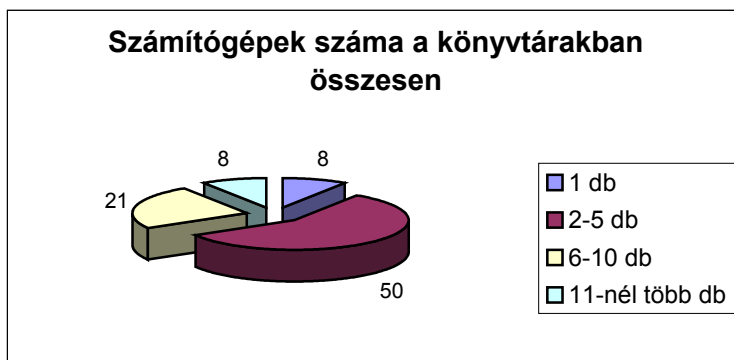
Kicsit mást mutatnak az adatok, ha az Internet elérést biztosító számítógépek számát tekintjük át, hiszen az internettel rendelkező könyvtárak között 21-ben (24%) csak 1 gépen lehet internetezni, ugyanakkor köztük csak 8 könyvtárban van 1 számítógép, a többiben 2-6 gép van. 45 könyvtárban 2-5 gépen, 17 könyvtárban 6-10 gépen lehet internetezni. 11-nél

² Begyűjtöttük a megye nem nyilvános könyvtárainak, az egyéb nyilvános könyvtáraknak és az ellátóközpontoknak az adatait is, de ebben az elemzésben azok nem szerepelnek.

MŰHELY

több internetes számítógép csak 1 községi könyvtárban (Bánokszentgyörgy), 2 városi könyvtárban (Zalaegerszeg, Nagykanizsa), és a megyei könyvtárban van.

A használók számára rendelkezésre álló számítógépek száma összességében hasonló. Érdekes megemlíteni, hogy 3 könyvtárban az olvasók nem tudnak internetezni, csak a könyvtáros (Cseszegtomaj, Sármellék, Vonyarcvashegy).

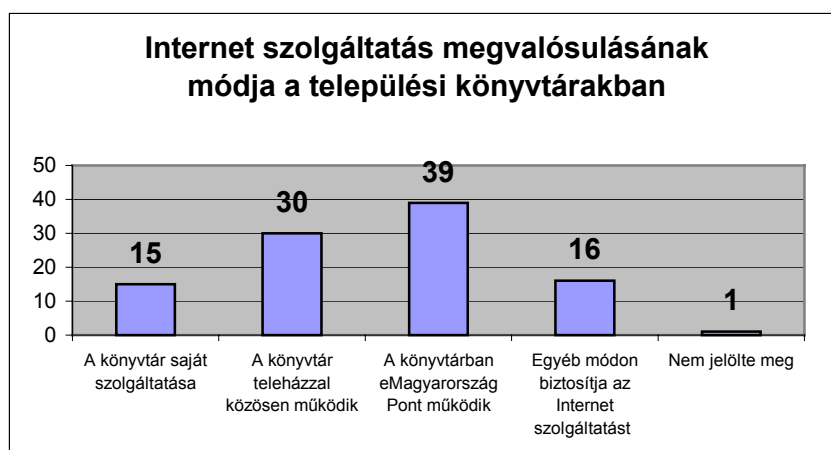

MŰHELY

Ha a két megyei jogú város adatait áttekintjük, megállapítható, hogy a legtöbb számítógépe (68 db) a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtárnak van, ebből 28 gépen lehet internetezni is. Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 61 számítógép van, ebből 46 számítógépen lehet internetezni. A használók számára összesen 22 számítógép áll rendelkezésre, köztük 18 számítógépen internetezhetnek az olvasók. Zalaegerszegen a könyvtárhasználók internetezni tudnak még a József Attila Városi Könyvtárban, az Apáczai ÁMK Könyvtárban 8-8 számítógépen, és a többi nyilvános könyvtárakban is (ezek Internet ellátását itt nem vizsgálom).

A kérdőíveken megkérdeztük a könyvtárakat, hogy milyen módon biztosítják az internet szolgáltatást. A megadott lehetőségek közül többet is jelölni lehetett. 13 könyvtárban kétféle, 1 könyvtárban háromféle módon biztosítják az Internet szolgáltatást.

Egyet jelölt meg:	72
Kettőt jelölt meg	13
Hármat jelölt meg	1
Nem jelölte meg	1
Összesen	87

A fenti táblázatban látható, hogy 30 könyvtár teleházzal közösen működik és 39 könyvtárban eMagyarország Pont is van. Ezek között 8 olyan könyvtár található, amelyben mindkettő szolgáltatás megtalálható. Az eMagyarország pont honlapján (<http://www.emagyarország.hu/terkep/zala/index.html>) 168 zalai települést sorolnak fel, ahol e-pont található (ezen belül a nagyobb településeken több e-pont is van). A kérdőív alapján ezek közül 39 települési könyvtárban valósult meg eddig az Internet bekötése. Több községből jelzés érkezett a megyei könyvtárba, hogy eMagyarország pont fog működni, de még nincs Internet kapcsolatuk (pl. Alsónemesapáti, Páka, Hosszúvölgy stb.). Így ők még nem szerepelnek a kérdőíves vizsgálatban.

Arra a kérdésre, hogy ingyen jut-e a könyvtár internethez, 78 könyvtár válaszolt igennel, és 12 könyvtár nemmel. Az alábbi táblázatban kigyűjtöttem, hogy a kérdőíveken a könyvtárak mely intézményt jelölték meg az Internet díját fizető szervként. A legtöbb esetben a fenntartó önkormányzat fizeti az internetet. Az intézmény a fizető szerv 12 könyvtárban, köztük 9 könyvtár többcélú intézmény, 4 iskolával, 2 művelődési házzal működik együtt, és 3 ÁMK-ként funkcionál. 18 könyvtár valamelyik minisztériumot jelölte meg, ezek a könyvtárak

MŰHELY

pályázat útján jutottak internethez. 2 könyvtár helyi alapítványt nevez meg fizetőként. 5 könyvtár nem válaszolt semmit erre a kérdésre.

Ingyenesen jut-e internethez a könyvtár	
igen	75
nem	12

Az Internet díját fizető szerv	
Fenntartó önkormányzat	50
Intézmény	12
IHM	15
GYISM	1
Oktatási Minisztérium	2
Helyi alapítvány	2
Nem jelölte meg	5
Összesen:	87

Meg kell jegyezni, hogy ennél a kérdéscsoportnál nem voltak egyértelműek a válaszok. Ismeretes, hogy az elmúlt évben például az IHM ITP-3 pályázaton 24 könyvtár nyert számítógépeket Internet eléréssel, idén pedig az IHM ITP-15 pályázaton további könyvtárakban is megvalósult az Internet szolgáltatás. Ugyanakkor a fenti táblázat szerint 15 könyvtár részére fizeti a díjat az Informatikai és Hírközlési Minisztérium. Valószínű, hogy több könyvtár azért adta meg a fenntartó önkormányzatot díjfizetőként, mert ha az előfizetést pályázaton is nyerték, telefonköltiséget fizetni kell.

Az Internet hozzáférés típusa szerint a zalai könyvtárakban az ISDN vonal a legjellemzőbb, széles sávú Internet mindössze 26 könyvtárban épült ki eddig.

Az Internet hozzáférés típusa	
Modem: PSTM	10
Modem: ISDN	51
ADSL	13
Kábel	3
Mikrohullámú	7
Bérelt vonal	0
Műholdon	2
Optikai kábel	1
Összesen:	87

MŰHELY

Az Internet szolgáltatók közül a Matáv/Axelero a legelterjedtebb a megyében (54 könyvtárban), 11 könyvtárban a Közháló-Sulinet program keretében lehet internetezni, 8 könyvtárban a GTS Datanet a szolgáltató. A többi szolgáltatónak csak 1-3 könyvtár megrendelője van.

Internet szolgáltatók	
Matáv/Axelero	54
Közháló-Sulinet	11
GTS-Datanet	8
NIIF/HUNGARNET	3
Enternet	2
Zalaszám	2
GYL Comp	1
UPC	1
ZelkaNet	1
FREEMAIL	1
FreeStart	1
FreeWeb	1
Nem jelölte meg	1
Összesen:	87

A kérdőíveken megkérdeztük, a könyvtárak hogy látják, mennyi ideig biztosított a könyvtárban az Internet szolgáltatás. A könyvtárak 80%-ában a könyvtár, vagy fenntartója vállalja, hogy továbbra is előfizeti az Internetet. Sajnos 14 könyvtárból (17%) érkezett olyan válasz, hogy határozott idejű pályázaton nyert előfizetéssel rendelkezik, amelynek lejárta után megszűnik a szolgáltatás.

Az Internet hozzáférési idő típusa		
Határozott idejű (fix időtartamra szóló) pályázaton nyert előfizetés, lejárta után a hozzáférés megszűnik.	14	16%
Határozott idejű (fix időtartamra szóló) pályázaton nyert előfizetés, lejárta után a könyvtár továbbra is előfizet.	15	17%
Határozatlan idejű, a könyvtár, vagy a fenntartó állja a költségeket.	55	63%
Egyéb	2	2%
Nem jelölte meg	1	1%
Összesen:	87	100%

A díjsomag típusa a legtöbb Internet szolgáltatással rendelkező könyvtárban időkorlátlan, mindössze 8 helyről jelezték, hogy óra/hó díjas előfizetéssel rendelkeznek.

Az Internet hozzáférés szintén korlátlan a legtöbb könyvtárban, csak 3 intézményben nem érhető el bizonyos helyek.

A kérdőíves vizsgálat elérte célját, választ adott arra, hogy 2004. október végén milyen jellemzői voltak a Zala megyei települési könyvtárak Internet szolgáltatásának. A kérdőívek pontatlan kitöltése azonban nem eredményezhetett valós képet. Ezért a vizsgálatunkat folytatni kell! Megállapítható, hogy a pályázati lehetőségek ellenére még mindig sok községi könyvtárban hiányzik ez a szolgáltatás. Több községben a teleházzal, vagy telekunyhóval működnek együtt, és az eMagyarország pontokat is több helységben könyvtárban építették ki.

Ha megvizsgáljuk a megyében a könyvtárak nagyságát, sok olyan községi könyvtárat is találunk, amely állománynagyságát és forgalmi adatait tekintve a jelentősebbek közé tartozik, de még nincs Internet elérési lehetősége (csak néhány példát említek: Bázakerettye, Hahót, Lovászi, Zalabaksa stb.). Ezeknek a könyvtáraknak a fejlesztése különösen fontos, az Internet szolgáltatás megvalósítására keresni kell a pályázati lehetőségeket. A visszajelzések alapján a szélessávú Internet elérés megteremtése is még a kezdeti stádiumban van.

Mivel ez a vizsgálat egy adott időpontban jellemző adatokat mutatja, fontos lenne hogy egy év múlva megismételjük, hogy a bekövetkező változásokat nyomon követhessük, hiszen mint ismeretes az eMagyarország pontok kiépítése is még folyamatban van.

Sebestyénné Horváth Margit

A városi könyvtárak képviselői a 2004. december 13-i hálózati értekezleten a megyei könyvtár olvasótermében

A NAGYKANIZSA KISTÉRSÉGI KÖNYVTÁR-ELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

Részletek a benyújtott pályázat szövegéből

Az együttműködő települések a könyvtári szolgáltatások színvonalának emelése és egyben hatékonyabbá tétele érdekében, figyelembe véve az országos kistérségi ellátásfejlesztés (KSzR) szakmai koncepcióját, többcélú kistérségi társulás keretében létrehozzák a Nagykanizsa Kistérségi Könyvtár-ellátási Szolgáltató Rendszert....

...az elnyerni kívánt támogatás felhasználásának célja a társulás Könyvtárainak egységes szolgáltató rendszerré fejlesztése...

A rendszer egy kistérségi informatikai rendszeren keresztül biztosítja az ODR szolgáltatásainak elérhetőségét, azt, hogy a kistérségben a könyvtári szolgáltatások jelentős köre utazás nélkül elérhetővé váljék a kistérség valamennyi településén élő lakosság számára, a térségi szakmai kommunikációt, és a más információs térségben működő rendszerekhez való kapcsolatot.

Cél:

- a társulás könyvtárainak egységes szolgáltató rendszerré fejlesztése, ezáltal

- intelligens kistérségi információs hálózat kialakítása a kistérség könyvtáraiban.

- A magyar könyvtári rendszer mind több szolgáltatásához való hozzáférés biztosítása a kistérség lakossága számára. Annak biztosítása, hogy a társulás tagkönyvtárjai (ezáltal a felhasználói) egységesen, azaz azonos formában és azonos tartalommal juthassanak információhoz és dokumentumhoz hatékonyan és gyorsan. Az **ODR-hez való csatlakozás** révén biztosított a NK-KSzR tagkönyvtárjai környezetében élők számára a hozzáférhető információk és dokumentumok megsokszorozása, a térségen belüli **információs esélyegyenlőség**.

- A kistérségi együttműködések erősítése, közös identitástudat kialakítása és erősítése, szervezeti minta felmutatása az együttműködésre.

Az NK-KSzR szolgáltatásai:

NK-KSzR-en belüli könyvtárközi kölcsönzés A rendszer kiépülését követően az NK-KSzR könyvtárjai egységesített elektronikus formában juttatják el kéréseiket a központi szervező feladatot ellátó Halis István Városi Könyvtárba, majd a

dokumentumot is e könyvtár révén kapják meg postai úton, vagy az NK-KSzR szolgálati járművel. A jármű útvonalát és menetrendjét a célszerű és takarékos használat szempontjai szerint határozzuk meg, a költségek kímélése céljából.

Könyvtárközi kölcsönzés az ODR-en keresztül. A könyvtárközi dokumentumforgalmat szervező szoftver segítségével folytatnak könyvtárközi kölcsönzést az NK-KSzR tagkönyvtárai. (Szükség esetén a Halis István Városi Könyvtár szakembereinek segítségével.)

NK-KSzR-en belüli elektronikus dokumentum- és információcsere. A rendszeren belül minden könyvtár küldhet és kaphat bármilyen gyűjteményéből eredő elektronikus formájú dokumentumot: digitalizált szöveget, képet, mozgóképet, hangdokumentumot. A küldemény hasznosításának módját a küldő könyvtár meghatározhatja. A rendszeren belüli dokumentum, adat- és információcsere ingyenes.

Könyvtári információk kérése a könyvtári rendszer bármely pontjáról (főként a LIBINFO használata). Ezt az internet segítségével önállóan kezdeményezik és hajtják végre a rendszer tagkönyvtárai, melyhez a képzéseken és a NK-KSzR honlapján keresztül kapnak segítséget.

Kistérségi Informatikai Rendszer. A közösen kialakított kistérségi informatikai rendszerben kialakított kérdezőfelületen lehet keresni a rendszerben lévő dokumentumot, bibliográfiai vagy közhasznú információt.

Az NK-KSzR működése:

A NK-KSzR-t a nagykanizsai kistérség településeinek önkormányzatai hozzák létre és működtetik legalább 3 esztendeig. Minden település maga biztosítja könyvtári feladatokra az internet hozzáférést és az ehhez szükséges számítógépet könyvtári célra.

Minden együttműködő település könyvtára hozzáférhetővé teszi saját dokumentumállományát és az általa gyűjtött, a településre vonatkozó közhasznú információt. Vállalja az egységes eljárások bevezetését, működtetését, a könyvtárközi dokumentumforgalmat lehetővé tevő szoftver üzemeltetését.

Az NK-KSzR-hez csatlakozó településeken a könyvtárak legalább heti 8 óras nyitva tartással szolgálatnak. A legalább 8 óras nyitva tartáshoz szükséges személyi feltételeket a társuláshoz tartozó települések biztosítják.

A NK-KSzR-be tartozó könyvtárak naprakészen, ingyenesen és elektronikus formában adnak információt állományaikról és szolgáltatásaikról.

A NK-KSzR-t létrehozó társulás a Halis István Városi Könyvtárat bízza meg a rendszer működtetésével, a megfelelő működtetési költség biztosításával.

Idézet a pályázat értékeléséből

...a pályázati felhívásban foglaltaknak megfelel, szakmailag előremutató, több éves feladat-ellátási terv része, igazodik a térség igényeihez.

Czupi Gyula

A ZALAI GYERMEKKÖNYVTÁROS MŰHELY ŐSZI TOVÁBBKÉPZÉSE

A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzésének témáját a műhelytagok javasolták a szeptemberi tanévnyitó értekezleten. A városi gyermekkönyvtárak, de különösen a megyei gyermekkönyvtár 2004/2005. tanévre tervezett programjai között ugyanis többször felbukkant CD-ROM és internet-használati foglalkozás, melynek módszertana még szinte teljesen kialakulatlan. Ezért a szeptemberi műhelyértekezleten többen felvetették, hogy az őszi továbbképzés legyen gyakorlati jellegű, szervezzünk CD-ROM- és internet-használati bemutató foglalkozásokat, melyeken az új információforrások megismertetésének egy-egy példáját mutatnánk be.

A gyerekek önálló tájékozódása, ismeretszerzése napjainkban már a nyomtatott dokumentumok mellett az elektronikus információforrások (CD-ROM, internet) használatát is jelenti. Könyvtárunkban és a megye sok más települési könyvtárában – ahol ehhez a számítástechnikai feltételek adottak - a gyermek felhasználók az internettel szívesen és nagyon intenzíven ismerkednek. Az internet térhódításával a CD-ROM-ok használata, az offline adatbázisok iránti igény csökkent, pedig a CD-ROM-ok az információszerzés megbízható dokumentumai, használatuk beépítése az ismeretszerzés folyamatába gyermekkorban is fontos. Már 1-2. osztályban tarthatunk a gyerekeknek videoprojektor segítségével játékos CD-ROM-bemutató foglalkozásokat (Mini Manó-sorozat), melyeken interaktív módon az évszakok jellegzetességeivel ismerkedhetnek meg a kicsik. A foglalkozásokon az elektronikus információforráshoz kapcsolhatjuk a témához illő hagyományos könyvet és folyóiratot is.

A nagyobb gyermekek – 4-5. osztályosok számára – a hagyományos és elektronikus ismeretszerzési technikákat együtt is alkalmazhatjuk az ismeretszerzés folyamatában, így komplex módon vezethetjük rá a gyermek felhasználókat a nyomtatott dokumentumok, a CD-ROM-ok és az internetes (online) katalógus használatára.

E komplex ismeretszerzés egy-egy módszerének bemutatására került sor a gyermekkönyvhét keretében rendezett zalai iskolai és gyermekkönyvtárosok őszi továbbképzésén a következő tematika szerint:

1. *Mini Manó – Ősz*: CD-ROM-bemutató foglalkozás 1-2. osztályosoknak.
A bemutató foglalkozást vezette: *Tóth Renáta gyermekkönyvtáros (DFMK)*
2. *Mátyás és kora*: CD-ROM- és internet-használati foglalkozás 4. osztályosoknak. A bemutató foglalkozást vezette: *Gáll Éva könyvtárvezető (Apáczai ÁMK Könyvtára)*
3. A *Gyermekkönyvtári információval (GYI)* kapcsolatos észrevételek megbeszélése.

Napjainkban különösen fontos a szakirodalmi információk ismerete, ezért 2004-ben új szolgáltatást indítottunk, melynek célja a gyermekekkel foglalkozó könyvtárosok munkájához kapcsolódó szakirodalmi papíralapú és elektronikus információk (szakirodalmi könyvek, cikkek, internetes források stb.) közös összegyűjtése és terjesztése. A *Gyermekkönyvtári információkat (GYI)* hírlevél formájában – legalább kéthavonta – eljuttatjuk minden gyermekkönyvtárhoz a ZALATÁR levelezőlistán

keresztül. A legfrissebb hírlevél az MKE Gyermekkönyvtáros Szekciójának honlapján is olvasható (<http://www.extra.hu/gyk>)

A továbbképzésen a könyvtárosok hasznosnak és folytatásra érdemesnek ítélték a szakirodalmi tájékoztatásnak ezt a formáját, és továbbra is szívesen vesznek részt az anyaggyűjtésben.

A továbbképzésen a *Gyermekkönyvtári információ 4. hírlevele* mellett új kiadványunkat, a *Mondd, szereted az állatokat?* c. könyvajánló módszertani füzetünket ajánlottuk a résztvevők figyelmébe.

A bemutató foglalkozások közül elsőként az 1-2. osztályosok számára javasolt *Mini Manó – Ősz* című CD-ROM-bemutató foglalkozás forgatókönyvét adjuk közre, a Zalai Könyvtári Levelező következő számában pedig a *Mátyás és kora* című foglalkozás ismertetésére kerül majd sor.

Oláh Rozália

ŐSZI MŰHELY:

gyermekkönyvtári foglalkozás 1-2. osztályosoknak

A foglalkozás témája: *Az ősz*

- *az évszak megismertetése a gyerekekkel.*
- *Az őszi tevékenységek bemutatása (szüret, dió és gesztenyeszedés, gombagyűjtés stb.)*

A foglalkozás időtartama: *45 perc*

A felhasznált eszközök: *CD-ROM (Mini Manó - Ősz), projektor, vetítővászon, könyvek (ősz témájúak)*

A módszerek: *irányított beszélgetés, közlés*

A foglalkozás célja:

- *Elektronikus információhordozó felhasználása az ismeretközlésben.*
- *Hagyományos (könyv) és a nem hagyományos információhordozó eszköz (CD-ROM) ötvözésével hatékony ismeretbővítés.*
- *A gyermekek alkalmasak legyenek többirányú információ befogadására és értelmezésére.*
- *Játékos feladatok segítségével a logikai készség, koncentrált gondolkodásmód, elemző- megfigyelő készség fejlesztése.*
- *Vizuális és esztétikai érzék erősítése.*

A foglalkozás menete:

- *A gyermekek üdvözlése, rövid ismerkedés.*
- *A feladat ismertetése egy kis játékos ráhangolóval (színes papírból készített levél felolvasása, amiben az Ősz Tündér felkéri a gyerekeket, hogy a feladatok megoldásával segítsenek neki).*
- *A feladatok megoldása (egy képzeletbeli állatkert lakóit kell megmenteni, mert egy gonosz boszorkány falevelekkel mindent beborított).*
- *A sikeres feladatmegoldás után beszélgetés a kapcsolódó élményekről.*
- *Az őszhöz, valamint az állatokhoz, az állatkerthez kapcsolódó könyvek lapozgatása.*
- *Folyóiratok (Süni, Buci-Maci) megismertetése.*
- *Ajándék kiosztása: „A jól végzett munka jutalmat érdemel!” (állatokról készült fénymásolatok, amiket színezhettek).*
- *A közös munka értékelése, elköszönés.*

Felhasznált könyvek: Clarke, Richard: *Gombák*. Bp.: Elektra Kiadóház, 2000. 64 p.
A csodálatos állatvilág. Bp.: Holló és Társa, 2000. 91 p.
Dolder, Ursula: *Ezerarcú állatvilág*. Bp.: Aquilla, 1997. 192 p.
Lazier, Christine: *Játékos állatismeret*. Bp.: Passage, 1999. 121 p.
Mesterházy Egenhoffer Olga: *Állatok képeskönyve*.
Kömíves Kiadó, 2000. 144 p.
Pénzes Bethen: *Állati rekordok*. Bp.: Móra Kiadó, 1986. 37 p.
A vadon világa. Bp.: Groph Art, 2002. 91 p.

Folyóiratok: *Buci Maci*, 2003-2004.
Süni, 2003-2004.

Tóth Renáta

A ZALA MEGYEI KÓRHÁZ SZELLEMI TŐKÉJE

Tudástérkép egy kérdőíves felmérés alapján (2003-2004)

Amennyire közismert, hogy egy intézmény anyagi javai mérhető, nyilvántarthatók, azokkal gazdálkodni lehet és szükséges, annyira nem köztudott, hogy ugyanez áll a szellemi javakra, az adott helyen dolgozók munkájában visszatükröződő tudás összességére. Az egyéni tudások számbavételére tettünk kísérletet a kórházi tudástérkép összeállításával, ami alapjául szolgálhat egy átgondolt tudásgazdálkodásnak.

A felmérés célja, körülményei

Tulajdonképpen néhány korábbi könyvtári felmérést kívántunk kiterjeszteni egy jóval részletesebb, immár a tudásgazdálkodás körébe tartozó kérdéscsoporttal. Ez a felmérés a 2300-as állapotokat tükrözi. Kétévente szeretnénk megismételni, hogy nyomon követhető, elemezhető legyen a változás. Természetesen, „csak” a bevallás szintjén rögzíthettük a kórház szellemi tőkéjének általános és speciális helyzetét. Reményeink szerint – a kapott adatok alapján – sikerül megvilágítani azokat a területeket, amelyek már ma is kiemelkedők, és fény derül arra, hol és hogyan lépünk tovább. A 2003. októberében mintegy 1400 munkatárshoz eljuttatott kérdőívből 477 érkezett vissza. Ez 34%-os válaszadási hajlandóságot jelez. Szakképzettség szerint a feldolgozott kérdőívek 49%-a ápolóktól, 20%-a orvosoktól, a többi asszisztensektől, gyógytornászoktól, műtősöktől való.

A számba vett területek, azokra utaló adatok

Az orvosok szakképzettségének szintjére a szakvizsgák számából is lehet következtetni. A bejelölt összes szakvizsga száma 217. Ebből 52 % 1; 36% 2; 10% 3 szakvizsgás. (Hárman négy, míg egy fő öt szakvizsgával rendelkezik.)

A szakmai képzettség szintjére utal a szakképzettségi hierarchia különböző szintjein lévő orvosok száma, aránya is. Eszerint az orvosi kar választ adó részének (89) fő 2 %-a kandidátus, 1 %-a címzetes egyetemi tanár, 27 %-a főorvos, 17 %-a adjunktus, 49 %-a szakorvos, és 4 %-a általános orvos.

Az ápolószemélyzet (a kapott 291 válasz alapján) 15 %-a diplomás ápoló, 63 %-a szakápoló, 22 %-a ápoló.

A szakmai tapasztalatra vonatkozó kérdésünkre 447-en válaszoltak. Legmagasabb az 5-10 év közötti szakmai tapasztalattal bírók száma (71 fő). Érdekes megfigyelés, hogy a ledolgozott évek számának növekedésével szinte egyenes arányban csökken az egyre nagyobb szakmai tapasztalattal rendelkező munkatársak száma.

A nyelvismeretre vonatkozóan 367 választ kaptunk. Legtöbbször a németet (40 %), az angolt 37 %, a latint 15 %, a franciát 3%, egyéb nyelvet 5 % nevezte meg mint ismert. Minden nyelv esetén kimagaslóan magas a passzív nyelvismeret aránya.

Egy újabb adalék szerint a felmérés időpontjában a 476 választ adó munkatárs közül minden 6. (!) vett részt szervezett képzésben.

Érdemes figyelmet fordítani a szakmai önképzés forrására is. Ami leginkább szembetűnő, hogy 5.5-ször több a megnevezett és használt *nyomtatott* dokumentumtípus, mint az elektronikus. A kérdésre választ adók közül 394 jelölt papír

alapú mellett 98 elektronikus alapú információhordozó állt. A kapott válaszok alapján leggyakrabban használt dokumentumtípusok: a szakkönyv, folyóirat valamint az internet és a CD-ROM.

Tovább árnyalja a kórház szellemi tőkéjére vonatkozó képet az itt dolgozók publikációs tevékenysége. Az e kérdésre választ adó 54 fő (a kérdőívet kitöltő személyek 11%-a) rendelkezett publikációs listával. Közülük 26-an egy, 9-en 2 publikációval rendelkeztek. Kimagaslóan magas (104 illetve 80) közleményt tudhat magáénak 1-1 fő, valamint 37-et 2 fő.

Következtetések

Mi mindenre lehet a kapott tényekből következtetni? A szükségszerű továbblépés érdekében mi mindenre kell figyelni?

Kezdjük talán azzal, ami a javítás ürügyén továbbgondolásra érdemes.

- A kórház dolgozóinak körében (szemléletében) folyamatosan erősíteni kell a tudás értékadó szerepét
- A munkatársak nagyobb megbecsülésével érdemes elérni, hogy a jelenleginél még több nagy szakmai tapasztalattal rendelkező ember dolgozzon kórházunkban
- Az orvoskaron belül célszerű növelni a tudományos fokozattal rendelkező orvosok számát
- (A kórház szakmai presztízse érdekében is) érdemes nagyobb figyelmet fordítani a tudományos publikációs tevékenységre
- Növelni szükséges a nem passzív nyelvtudás arányát.
- Növelni kell a kérdőívekre való válaszadás hajlandóságát

Megőrzendő eredmények közt kell megemlíteni:

- Az orvosi karon belül magas a szakorvosok (több szakvizsgával rendelkező orvosok) aránya
- Az ápolószemélyzetben belül magas a szakápolók aránya
- Magas a szakmai képzésen / továbbképzésen résztvevők aránya.

Hogyan hatnak mindezek szakkönyvtárunk jövőbeni munkájára?

- Növelni, népszerűsíteni, könnyen elérhetővé kell tenni az elektronikus úton hozzáférhető dokumentumokat, információkat
- Szakkönyvtárunk honlapjának fejlesztése – 2003 Minerva Projekt – kulturális honlap minőségi követelményei alapján (legyen a honlap átlátható, hatékony, karbantartott, elérhető, felhasználó-központú, többnyelvű, jogkövető, hosszú távon megőrző)
- A Vállalati Információs Rendszer részét képező Szakirodalmi Információs Rendszer kiépítése, digitalizált tartalommal való feltöltése
- Felhasználóképzés – mint új szolgáltatás – elindítása (ECDL ismeretek, e-dokumentumok, adatbázisok használata).

Adott-e – s ha igen miben – ez a felmérés új gondolatot a további munkához ?

- Megerősítette az irányú szándékunkat, hogy továbbra is gyűjteni, megszerezni, adatbázis építése révén hozzáférhetővé kell tenni a kórház dolgozóinak előadásait, úti-beszámolóit, publikációit.

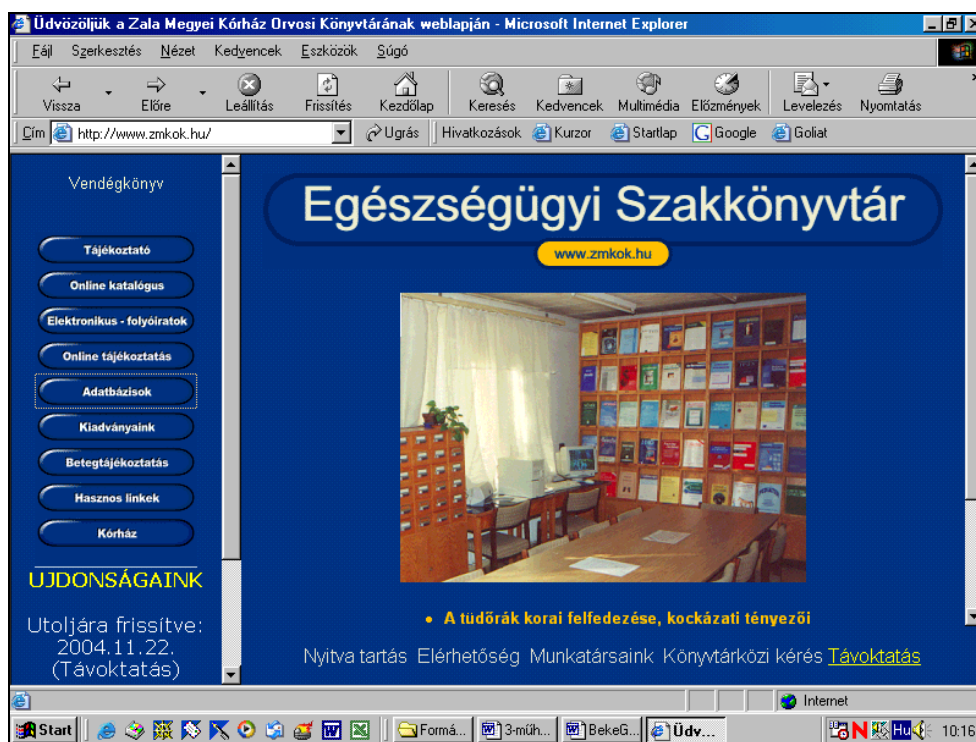
- Megfelelő rendszerességgel folytatni kell a kórház orvosainak, szakdolgozóinak tudományos munkáit rögzítő bibliográfiák kiadását
- Digitalizálni kell a kórház dolgozóinak tudományos munkáit
- A kórházi munkatársak tudományos aktivitásának mérése a közleményeiknek helyt adó külföldi lapok impact faktor (IF) és a Hazai Szakirodalmi Mutató alapján
- Regionális szintű (Vas, Győr-Sopron, Zala) szakirodalmi, szakinformációs ellátás felvállalása

Végül, hogy mennyire nem öncél, hanem a (szakmai) munka minőségét befolyásoló tényező a tudás, ezt igazolja a Thomas Henry Huxley-től származó következő gondolat:

„A tudás végső célja nem maga a tudás, hanem a tett.” Jó lenne, ha az ebből eredő szemlélet egyre szélesebb körben válna meghatározóvá az itt dolgozó munkatársak körében.

Végezetül köszönetet szeretnék mondani közvetlen munkatársaimnak a felmérés során való együttműködésükért, és külön köszönet illeti Csajági Dezsőt, a Chinoin Rt. Informatikai osztály munkatársát folyamatos, önzetlen szakértői tevékenységéért, biztatásáért, amivel hozzájárult e tudástérkép létrejöttéhez

Beke Gabriella

KÖNYVTÁRAK A NYELVTANULÁS - NYELVTANÍTÁS SZOLGÁLATÁBAN¹

Szakmai napok Zala megyében

Az Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért országos rendezvénysorozat keretében a Deák Ferenc Megyei Könyvtár Zala megyében 3 helyszínen rendezett *szakmai napokat*: Keszthelyen a Fejér György Városi Könyvtárban, Nagykanizsán a Halis István Városi Könyvtárban és Zalaegerszegen a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban.

A témaválasztás meghatározó tényezője volt, hogy napjainkban a nyelvtudás központi jelentőségű kérdéssé vált. A tanácskozás tematikájának összeállításakor azt tartottuk szem előtt, hogy bemutassuk, az egyes könyvtárak, illetve a könyvtári rendszer hogyan tudja támogatni a nyelvet tanulók igényeit és a nyelvoktatók munkáját.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 1999 óta működik brit sarok, a megyei pedagógiai intézet könyvtárában pedig British Council /Resource Point/ angol nyelvi állomány, így természetes volt számunkra, hogy a British Council Hungary szolgáltatásait bemutató előadás szerepeljen a programban. Keszthelyen és Zalaegerszegen *Gergely Zita*, Nagykanizsán *Kovácsné Eördögh Rita* mutatta be az Egyesült Királyság nemzetközi kulturális és oktatási kapcsolatait építő szervezet munkáját.

Gergely Zita beszél a British Council szolgáltatásairól a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

A British Council 70 éve működik Magyarországon. Célja, hogy elismertséget szerezzen az Egyesült Királyság értékeinek és eredményeinek, hű képet adjon a mai brit valóságról, és támogassa a brit-magyar kulturális kapcsolatot. Széles tevékenységi területeik közül az előadók kiemelték a kortárs művészet bemutatását szolgáló kiállítások szervezését, a tudományt népszerűsítő programokat, az oktatási intézmények közötti kapcsolatokat, a nyelvoktatást, a nyelvvizsgáztatást, és a nyelvtanárok továbbképzését. A British Council könyvtára az információs szolgáltatás fókuszpontja, ahol több mint 15.000 könyv, videó és egyéb anyag található, köztük bibliográfiai CD-ROM-adatbázisok, amelyek tengernyi információhoz biztosítanak közvetlen hozzáférést az interneten keresztül.

¹ Megjelent a Könyvtári Levelező/lap 2004.évi 12. számában.

A megyei könyvtárakban az 1997-ben született megállapodás alapján kerültek kialakításra a Gateway UK sarkok, amelyek olyan információs pontok, ahol az általános, oktatási és turisztikai információkat találják az érdeklődők Nagy-Britanniáról.² A British Council számítógépén a megyei könyvtárak brit sarkában a nyelvtanulókat helyben használható CD ROM-ok segítik a nyelvtanulásban és a nyelvvizsgára való felkészülésben.

Az előadók néhány számadattal is illusztrálták a British Council elmúlt évi tevékenységét: 8 ezer résztvevője volt a művészeti eseményeknek, 74 ezer dokumentumot kölcsönöztek könyvtárában és az információs pontokban, több mint 3 ezer fő tanult nyelvet és 1850 fő vizsgázott náluk, 1050 tanár vett részt a továbbképzéseiken. Felhívták a figyelmet a British Council honlapjára is (<http://www.britishcouncil.org/hungary>), ahol a nyelvtanulással és nyelvtanítással kapcsolatban sok hasznos információ található.

Míg a Gateway UK állományok csak helyben használhatók, a British Council angol nyelvi forrásgyűjteményei (Resource Point/Centre) kölcsönözhetőek. Ezeket pedagógiai könyvtárakban helyezték el. A zalai példát *Bedő Sándorné*, a Zala Megyei Művelődési és Pedagógiai Intézet, Szakképző Iskola Könyvtárának vezetője mutatta be. Könyvtáruk British Council gyűjteményét szótárak, nyelvtani alaplások, nyelvkönyvek, nyelvhasználati segédletek, szépirodalmi művek alkotják; dokumentumformátum szempontjából nyomtatott könyvek, folyóiratok, hang és videokazetták. A gyűjtemény hasznossága keresettségében, sikerességében mérhető le, naponta egyre több nyelvtanító és nyelvtanuló kölcsönzi ezt az állományrészt. Jelenleg 1109 dokumentum szerepel a BC állományjegyzékén, de sajnos a bővülési lehetőségeik beszűkültek az eddigi segítő források elapadása miatt.

A német nyelv és kultúra ápolása céljából létrehozott Goethe Intézet munkáját Zalaegerszegen *Marton Erika*, Keszthelyen és Nagykanizsán *Nagy Éva* mutatta be. A Goethe Intézet 1951-ben alakult Németországban, majd két évvel később már külföldön is terjeszkedtek. Ma Münchenben található a Goethe Intézet központja. Németország területén 18, más országokban további 136 intézet működik. A budapesti intézetet 1988-ban alapították. (Internet elérhetősége: <http://www.goethe.de/ms/bud/unindex.html>)

Marton Erika a Goethe Intézetet mutatta be a DFMK-ban.

² A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban 1999-ben kialakított Gateway Uk tájékoztató sarok szolgáltatásairól Kerekiné Beke Szilvia számolt be a Zalai Könyvtári Levelező 2002/2. számában.

Magyarországi partnereivel közösen olyan témákon és projekteken dolgozik, amelyek segítségével a magyar köztudat részévé tudják tenni a német nyelvet és kultúrát. Irodalmi, művészeti, tudományos rendezvényeket szerveznek. A nyelvi osztály többek között nyelvtanfolyamokat, nyelvvizsgákat, tanár továbbképzéseket szervez. A Goethe Intézetnek világszerte 153 könyvtára van. Céljuk a Németországgal kapcsolatos információk közvetítése, a német nyelvű irodalom népszerűsítése, jövőbe mutató projektek kezdeményezése. A budapesti könyvtár munkáját *Marton Erika* számadatokkal illusztrálta: 13000 db dokumentummal rendelkeznek, a beiratkozott olvasók száma 2000 fő, akik 2003-ban 21 ezer dokumentumot kölcsönöztek. A hagyományos könyvtári szolgáltatásokon kívül kiemelte a felolvasóestek, könyvkiállítások szervezését. A Goethe Intézet partnerkönyvtárai a kecskeméti, a szegedi, a veszprémi, az egri, a győri, a székesfehérvári, a szekszárdi, a szombathelyi megyei könyvtárak és a debreceni városi könyvtár. A partnerkönyvtári hálózatot 1995 óta építik, folyamatosan bővítik német nyelvű állományukat, rendezvényeket, nyelvtanfolyamokat szerveznek. Gyulán a Mogyoróssy János Városi Könyvtárban 1994-ben Német Olvasóterem is létesült.

Nagy Éva igazgatóhelyettes az egyik partnerkönyvtár szemszögéből mutatta be a Goethe Intézet szolgáltatásait Keszthelyen és Nagykanizsán. A szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtár a Goethe Intézettől célszerűen válogatott nyelvkönyveket, módszertani segédleteket, videókat, kazettákat, CD ROM-okat kapott, és néhány folyóiratot fizettek elő számukra. Ma 1554 dokumentum ez az állomány, amit beosztottak a raktári rendjükbe, vagyis nem különgyűjteményként helyezték el a könyvtárban.

Papp Anna Mária a nagykanizsai szakmai napon

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár sokrétű tevékenységét *Papp Anna Mária* mutatta be a szakmai napokon.³ Az intézmény szépirodalmi, nyelvészeti, zenei szakkönyvtár és a magyarországi nemzetiségi könyvtárak koordinációs központja. Gyűjtőkörébe tartozik a nagy világnyelvek, a Magyarországon élő nemzetiségek, a környező országok népeinek szépirodalma, zenéje, illetve irodalomtudományi, nyelvészeti, zenetudományi tárgyú dokumentumai; a kisebbségi kérdés szakirodalma; a kisnyelvek, a holt, illetve mesterséges nyelvek hasonló tematikájú dokumentumai, a magyar irodalom, irodalomtörténet, nyelvtudomány, zene, zenetudomány irodalma. Egyedi gyűjteményével és tevékenységi

³ Előadásának szövege a *Könyv, Könyvtár, Könyvtáros* 2004. évi 12. számában olvasható

területeivel támogatja a nyelvtanulást és a hazai kisebbségi nyelvek és kultúrák megőrzését. 114 nyelv tanulásához szükséges források és eszközök széles választékát bocsátja a nyelvtanulók és nyelvtanárok rendelkezésére. Dokumentumállománya, szolgáltatásai segítik az otthoni nyelvtanulást, a könyvtárban pedig nyelvi labor is rendelkezésre áll.

Gáll Éva a zalaegerszegi rendezvényen az Apáczai ÁMK Könyvtárában működő idegennyelvű tanulóközpontra hívta fel a figyelmet. Az Oktatási Minisztérium 2003-ban indította útjára a Világ-Nyelv pályázati csomagot az idegennyelv-tudás fejlesztésének céljából. Az Internet csatlakozással ellátott tanulóközpont könyvtári állományában nem nyelvkönyvek, hanem autentikus anyagok: könyvek, interaktív multimédiás CD-k, CD-ROM-ok, videó filmek találhatók. Az állomány négy nyelvű, angol, francia, német és olasz. Nagyságrendileg közel 500 könyv, 5 videó kazetta, 86 CD és hangkazetta, 24 CD-ROM található benne. Elsősorban a 4-12. évfolyam tanulóinak nyelvtanulását, tárgyi tudásának fejlesztését segíti ez a tanulóközpont, nyelvi órák keretében, de más szakórákon is. A nyelvtanítás keretein belül az önálló nyelvtanulás felé irányítják pedagógusaink a diákokat. Figyelembe veszik adottságaikat, érdeklődési körüket.

Érdekes beszámoló volt Keszthelyen Benke Tímea előadása. A Fejér György Városi Könyvtárban kérdőíves vizsgálattal mérték fel, mennyire ismerik a felhasználók a könyvtár nyelvtanulást segítő szolgáltatásait. A 70 megkérdezettből 54 beszél valamilyen idegen nyelven. Köztük 31 fő rendelkezik nyelvvizsgával. A most tanulók közül a többség iskolai keretekben sajátítja el a nyelvet. A 70 megkérdezettből 59-en tudnak arról, hogy a könyvtár rendelkezik idegen nyelvű állománnyal, de csak 22-en kölcsönöztek ilyen dokumentumot. 62 fő tudja, hogy a könyvtárban vannak nyelvkönyvek és 22-en kölcsönöztek is már. 30 fő tudja, hogy vannak a könyvtárban nyelvtanulást segítő CD ROM-ok, de még egyikük sem használta. Ugyancsak nem vették igénybe a videokazettákat se, pedig 16 főnek tudomása volt ezekről. Az idegen nyelvű folyóiratok iránt a megkérdezettek fele érdeklődik.

Ez a kérdőíves vizsgálat is azt bizonyítja, hogy rendszeresen kevesen használják a idegen nyelvű állományt és a nyelvkönyveket, ugyanakkor egy fontos könyvtári szolgáltatás, ezért törekedni kell a minél teljesebb állománybeszerzésre, *meg kell ismertetni a felhasználókkal, milyen lehetőségeket kínál a könyvtár a nyelvtanulóknak és nyelvtanároknak.*

Kardos Ferenc a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban

A szakmai továbbképzés témájának összeállításakor a világnyelvek mellett gondoltunk a nemzetiségi-etnikai kisebbségek számára nyújtott könyvtári szolgáltatások bemutatására is.

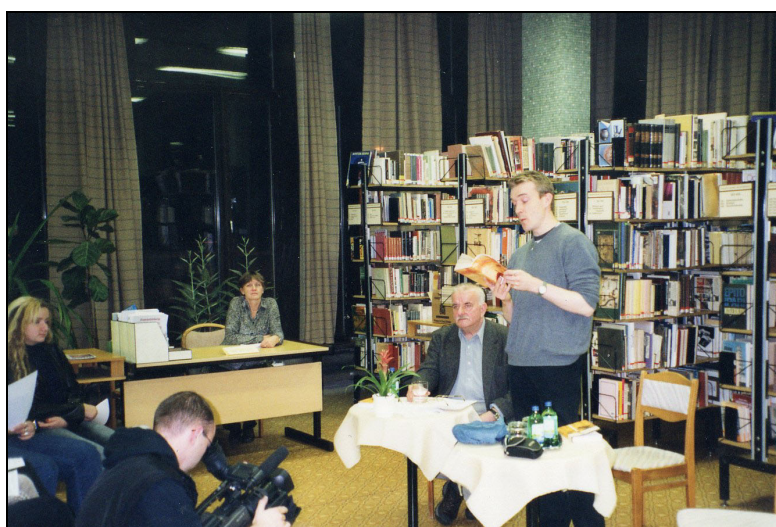
MŰHELY

Kardos Ferenc A Halis István Városi Könyvtár a cigány kultúra könyvtára is címmel tartott előadást mindhárom helyszínen.⁴

A rendezvénysorozat megvalósításához a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Szakkollégiuma és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Zala Megyei Szervezete nyújtott támogatást. A programokon megjelent érdeklődők (könyvtárosok, nyelvtanárok, diákok) megismerhették a könyvtárak nyelvoktatás támogatására kialakított együttműködési rendszerét és szolgáltatásait.

E tudósítás zárásaként szeretnék beszámolni arról, hogy a Zala megyei könyvtárban november 9-én a British Council és a Deák Ferenc Megyei Könyvtár szervezésében nagy sikerű angol nyelvű irodalmi este került sor: David Mitchell *Ghostwritten* (Szellemírók) című könyvét mutattuk be.

Sebestyénné Horváth Margit

David Mitchell részletet olvas fel könyvéből a Deák Ferenc Megyei Könyvtár olvasótermében

Kedves Olvasók!

Lapunk hasábjain a *Műhely* rovatban a szakmai napon elhangzott előadások közül Bedő Sándorné, Benke Tímea, Gáll Éva beszámolóit és Kardos Ferenc jegyzete is megtalálhatók. *(a szerk.)*

⁴ Erről a témáról előadást tartott a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elmúlt évi miskolci vándorgyűlésén, melynek módosított szövege *megjelent a Könyvtári Levelező/lap 2004. évi 11. számában.*

A FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR NYELVTANULÁST SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSAI

Az elmúlt évben szoltunk arról, hogy hogyan segíthetjük az olvasók felkészülését az uniós csatlakozáshoz. Az Unióba való belépés miatt szükséges, hogy az ember esetleg több nyelven is meg tudja értetni magát. A könyvtári statisztika is azt mutatja, hogy egyre többen tartják fontosnak az idegen nyelv ismeretét.

Keszthely diákváros, egyetem, több középiskola, általános iskola működik, ahol a diákok nyelvet, nyelveket tanulnak. Ők valamennyien igénybe veszik szolgáltatásainkat.

A városban és a környező településeken is mozgalmas turisztikai élet zajlik. Nemcsak nyáron, egész évben sok külföldi látogat el városunkba, sőt szép számmal akadnak közöttük olyanok is, akik ideiglenesen, vagy végleg Magyarországon telepednek le. Sokan közülük szeretnék Magyarországról bővebb információt kapni, szeretnék megismerni az országot. A számukra szerveződött magyar nyelvoktatásnak éppen könyvtárunk adott helyet. Őket is szolgálja a könyvtár idegen nyelvű állománya.

Széles az a nyelvtanuló réteg, akit a könyvtárnak ki kell szolgálnia, ezért az iskolákkal állománygyarapítás szempontjából együtt kell működnünk. Az iskolai könyvtárak feladata, hogy a tanítási órán használt tankönyveket szerezze be, a városi könyvtár feladata inkább a háttér anyagok, nyelvvizsgára való felkészülést segítő könyvek beszerzése. Ezeket a dokumentumokat persze mindenki más is haszonnal forgathatja, hiszen nyelvvizsgára nemcsak a középiskolások jelentkeznek.

A nyelvtudás követelmény globalizált világunkban, ezt tudjuk mi magunk is, ezért arra törekszünk, hogy széles választékot tudjunk biztosítani állományunkkal. 2000 nyelvkönyvet és szótárt kölcsönzünk, hozzávetőlegesen 1000 db az idegen nyelvű szépirodalmi könyveink száma, 83 nyelvi kazettával és 31 CD-ROM-al rendelkezünk. Gyermekekönyvtárunk állományába 200 nyelvkönyv, szótár, 100 idegen nyelvű szépirodalmi könyv, 11 CD-ROM, 1 hangzó CD tartozik, és folyamatosan jár a Hello Teen című folyóirat.

Nyelvkönyveink mindegyike kölcsönözhető. Az állományból kiemelésre kerültek a kölcsönözhető szótárak, idegen nyelvű könyvek. Szótárakból rendszeresen vásárolunk újabb kiadásúakat. Az olvasótermi példányokat nyelvvizsga napjára kiadjuk. Az olvasóteremben nemcsak kétnyelvű szótárakat, hanem idegen nyelvű értelmező, illetve többnyelvű műszaki, jogi, gazdasági, üzleti, mezőgazdasági szótárakat is találunk.

Idegen nyelvű szépirodalmi könyvállományunk főként ajándékozás útján került hozzánk. Egy részét az új épületbe való költözéskor a Helikon Kastélymúzeum Könyvtárától kaptuk ajándékba. Ezek mindegyike régebbi kiadású, nagyon szép kivitelű könyv. Elhelyezésre a könyvtár tárgyalójába kerültek.

A kölcsönözhető, szabad polcon levő állomány egy részét magánszemélyektől kaptuk, de vásároltunk is hozzá. Az idegen nyelvű szépirodalmi állomány elsősorban klasszikusokból áll. A szakirodalom a tudomány minden területét átfogja. Elsősorban nagy számban angol, német, francia, olasz, orosz könyveink vannak, kis számban pedig latin, spanyol, lengyel, román, svéd, eszperantó, holland.

A nyelvkönyvek és szótárak mellett a legnépszerűbbek a nyelvi kazetták. Sokan keresik és igénylik is ezeket a dokumentumokat. Ezért is készítettük el a nyelvi kazetták és CD-ROM-ok képes jegyzékét, amiből a használók könnyen kikereshetik a számukra megfelelő hanganyagot. Ezzel is próbáljuk ösztönözni őket, hogy használják a CD-ROM állományt is. A felnőtt részlegben kevesebbet használják az olvasók a CD-ROM-okat, mert

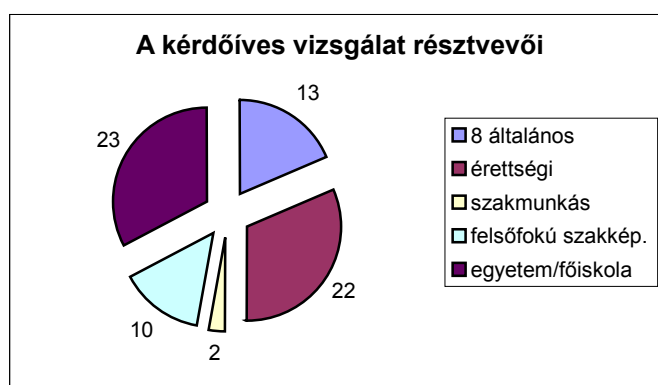
nem kölcsönözhető, pedig vannak szótáraink és nyelvoktató lemezeink is. A gyermekkönyvtárban viszont nagy népszerűségnek örvendenek ezek az anyagok.

Említést kell tenni a külföldi folyóiratokról is, amelyekből borsos árak miatt keveset tudunk rendelni. Néhányat ajándékba kaptunk magánszemélyektől.

Nyelvi hangzó CD még kevés van, a felnőtt részlegben 3, a gyermekkönyvtárban 1, de természetesen tudjuk, hogy a digitális hanghordozóké a jövő és igyekszünk ezeket is gyarapítani.

A mostani előadásra való felkészülés kapcsán jött az az ötletünk, hogy kérdezzük meg olvasóinkat, milyen szinten ismerik könyvtárunk nyelvi állományát, milyen gyakran kölcsönöznek ebben a témában, elégedettek-e szolgáltatásainkkal. Kíváncsiak voltunk arra is, hogy a hozzánk járó olvasók rendelkeznek-e nyelvismerettel, vagy nem tanulnak-e valamilyen idegen nyelvet? A gyermek olvasók körében arra kérdeztünk rá, hogy tanulnak-e az iskolán kívül nyelveket, illetve használták-e már nyelvtanuláshoz a különböző dokumentumokat.

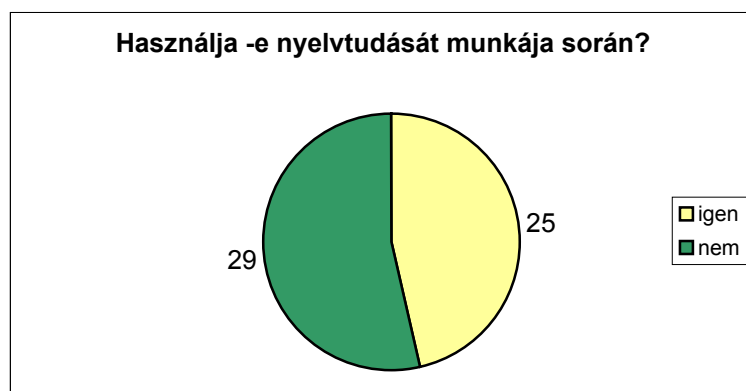
Négy hétig kérdeztük az olvasókat kérdőív segítségével a felnőtt részlegben és a gyermekkönyvtárban. A felnőttek 19, a gyermekek 5 kérdésre válaszoltak. Csak azok az olvasóink töltötték ki a kérdőívet, akik kedvet éreztek hozzá. Így összesen a felnőttektől 70 kitöltött és használható választ kaptunk, míg a gyerekektől 56-ot.

A felnőtt válaszadók között 47 nő, 23 férfi volt. Iskolai végzettséget tekintve: 23 főiskolás, egyetemista, 10 felsőfokú szakképesítéssel rendelkezett, 2 szakmunkást, 22 érettségizett, 13 nyolc általánost végzett válaszoló volt. Foglalkozások megoszlása: 34 dolgozó, 23 tanuló, 4 nyugdíjas, 9 egyéb (munkanélküli, katona, stb.)

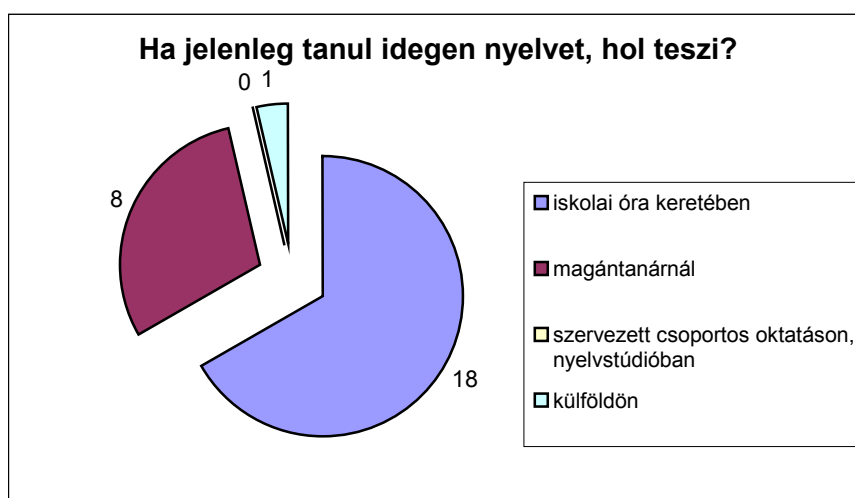
A 70 megkérdezett közül 54-en válaszoltak igennel arra a kérdésre, hogy beszél-e valamilyen idegen nyelvet, 16-an pedig nemmel. Az igennel válaszolók közül 25-en beszélnek egy, 21-en pedig két nyelvet, 5-en hármat és 3-an négyet vagy annál többet.

A hetedikként feltett kérdésben, melyben arra voltunk kíváncsiak, hogy általában milyen idegen nyelvek a közkedveltek, nem csalódtunk, hiszen magasan az angol és német nyelvek vezetnek. De közkedvelt a válaszadók között az olasz, orosz, francia is. 1-1 jelölés jutott az eszperantóra, a spanyol, ukrán, szerb, szlovén, horvát, ruszin nyelvekre.

A 70-ből 31 olvasónk rendelkezik nyelvvizsgával. Alapfokú vizsgája 5 olvasónknak van, középfokú 24-nek, felső fokú 2-nek.

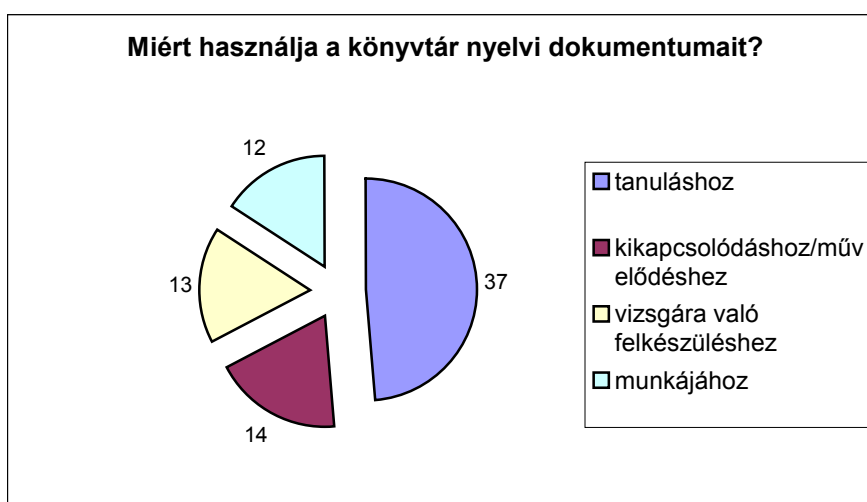
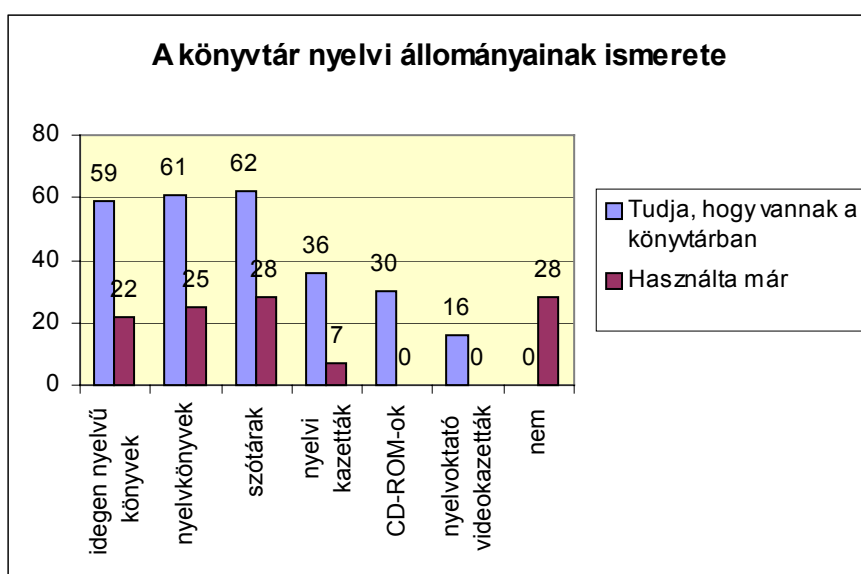
Arra a kérdésre, hogy használja-e idegen nyelv tudását a munkájában, fele-fele arányban oszlottak meg a válaszok. Mint ahogy abban is, hogy szándékoznak-e mostanában nyelvet tanulni.

MŰHELY

A most tanulók közül a többség iskolai óra keretében tanul nyelvet, 8-an magántanárnál, egy valaki külföldön. Viszont érdekes, hogy csoportos oktatáson, nyelvtúdióban senki nem tanul. A megkérdezettek fele nem a munkája miatt tanul nyelveket, csupán érdeklődik a nyelv iránt. A következö kérdések a könyvtár állományára és szolgáltatásaira vonatkoztak.

Az állományról: a 70-ből 59-en tudták, hogy vannak idegen nyelvű könyveink, ebből 22-en kölcsönöztek is. 61-en tudnak nyelvkönyvekről, 25-en kölcsönözték is már. 62-en tudnak szótárakról, 28-an kölcsönöztek. 36 tudja, hogy van nyelvi kazetta, 7 már kölcsönözött is. 30 tudja, hogy van CD-ROM, de még soha nem használta. Videokazettáról 16-an tudnak, de ezeket sem kölcsönözte senki. 28-an pedig egyik dokumentumot sem használták még. A felsorolt dokumentumokat tanuláshoz használják a legtöbben, de nem elhanyagolható a művelödni és vizsgázni szándékozók száma sem. Rendszeresen kevesen kölcsönöznek ebben a témában, inkább az alkalmankénti kölcsönzés a jellemző.

A megkérdezett olvasók többsége elégedett a könyvtár idegen nyelvű állományával, mindössze négyen jelölték, hogy nem megfelelő számukra.

Az idegen nyelvű folyóiratok iránt a megkérdezettek fele érdeklődik.

A gyerekek között végzett felmérés azt mutatja, hogy mindannyian tanulnak idegen nyelvet. Az 56 megkérdezett közül németül 42-en, angolul 19-en, franciául 3-an, olaszul 1 fő

MŰHELY

tanul. Különórán 18-an tanulnak, 9-9 angolul és németül. 29-en még nem kölcsönöztek nyelvtanuláshoz könyvet, 22-en néhányszor, 5-en rendszeresen. 50-en még nem használtak CD-ROM-ot, míg 6-an már igen. Arra, a kérdésre, hogy milyen nyelvet szeretnél tanulni, a következő válaszokat kaptuk:

- Nem szeretne tanulni más nyelvet: 7 fő,
- Nem tudja, melyiket szeretné még tanulni: 3 fő
- Angolt szeretne tanulni: 16 fő
- Olaszt: 12 fő
- Franciát: 8 fő
- Spanyolt: 5 fő
- Németet: 3 fő
- Latint, japánt, orosz: 2-2 fő
- Portugált, kínait: 1-1 fő.

Szerencsére a többség vállalkozna és reméljük vállalkozni is fog a későbbiekben arra, hogy minél több nyelvet megtanuljon. Feladatunknak kell tekintenünk, hogy ösztönözzük a fiatalokat arra, hogy tanuljanak meg nyelveket, mert ez által jobban megismerhetik a világot. Ennek jegyében szervezzük meg idén a gyerekkönyvtárban december 17-én *Ünnepi hagyományok a nagyvilágban* című előadásunkat.

Összegzés:

Igényfelmérés, igénykeltés:

- könyvtárbemutatókon az idegen nyelvű anyagra felhívjuk a figyelmet
- nyelvtanfolyamok plakátjainak, szórólapjainak helyet biztosítunk, illetve terjesztjük
- állomány kiemeléseket végzünk
- dolgozóink részére nyelvtanfolyamot szerveztünk

A Fejér György Városi Könyvtár szolgálata a nyelvtanulásban:

- törekszünk a minél teljesebb állománybeszerzésre
- a beszerzett dokumentumokat kölcsönözzük
- tanfolyamoknak helyet biztosítunk
- oktatási intézményekkel kapcsolatot tartunk
- az olvasótermi kézikönyveket hétvégére illetve nyelvvizsgára kiadjuk

Benke Tímea

IDEGEN NYELVŰ TANULÓKÖZPONT AZ APÁCZAI ÁMK-BAN

Az Oktatási Minisztérium 2003-ban indította útjára a Világ-Nyelv pályázati csomagot az idegennyelv-tudás fejlesztésének céljából, mely a nyelvoktatás minden szintjét támogatja és támogatja 2004-ben is meghirdetett, különböző alprogramjai által. (pl. Váltogató, Forrás stb.) Teret kapott benne

- a pedagógusok nyelvi és módszertani ismereteinek bővítése,
- a tartalomalapú nyelvhasználat terjesztése szaktárgyi órákon,
- a hátrányos tanulócsoportok sajátos igényeinek megfelelő módszerek kidolgozása,
- új módszerek beindításához szükséges tárgyi feltételek megteremtése, stb.

Zala megyében jelenleg három ilyen tanulóközpont működik:

1. Zalalövön,
2. Ady Endre Művészeti Általános Iskola és Gimnáziumban,
3. a zalaegerszegi Apáczai Csere János ÁMK Könyvtárában.

Mi az intézmény pedagógusaival közösen a Forrás alprogram segítségével kezdtük el kiépíteni a zalaegerszegi Apáczai ÁMK Könyvtárában az Idegen nyelvű tanulóközpontot. Az Internet csatlakozással ellátott tanulóközpont könyvtári állományában nem nyelvkönyvek, hanem autentikus anyagok: könyvek, interaktív multimédiás CD-k, CD-ROM-ok, videó filmek találhatóak. Az állomány négynyelvű: angol, francia, német és olasz. Nagyságrendileg közel 500 könyv, 5 videó kazetta, 86 CD és hangkazetta, 24 CD-ROM található benne. A válogatásban segít a nyelvenkénti, szép és szakirodalmi bontás; valamint a nyelvtudási szintek szerinti elhelyezés is. A gyors tájékozódást segíti a számítógépes katalógus is, amelyben a hagyományos keresésen kívül nyelvenként, műfajonként és nyelvtudási szintenként is lehet barangolni.

2003. december 12-én nyitottuk meg a tanulóközpontot a Megyei Idegen Nyelvi „Ki Mit Tud” rendezvényén a középiskolás diákok és tanárok előtt. Majd 2004. február 21-én nyitottunk Zala megye általános iskolai nyelvtanárai felé is, ahol érdekes ötleteket hallhattak a jelenlévő kollegák Gorszkiné Siró Enikőtől (megyei szaktanácsadó) a központ anyagának felhasználásához, valamint Kuti Zsuzsától a várható újabb pályázati csomagról.

A pályázati célnak megfelelően a 4-12. évfolyam tanulóinak nyelvtanulását, tárgyi tudásának fejlesztését segíti ez a tanulóközpont, elsősorban nyelvi órák keretében, de más szakórákon is. A nyelvtanítás keretein belül az önálló nyelvtanulás felé irányítják pedagógusaink a diákokat. Figyelembe veszik a diákok adottságait, érdeklődési körét.

- A CD-k és a multimédiás anyagok a tanév folyamán rendszeresen beépülnek a tanórák anyagába.
- Kísérletek történtek egyéb tanórákon való felhasználásra (pl. biológia órán az etológia fejezet feldolgozása során kiselőadások forrásaként használták az idegen nyelvű ismeretterjesztő állományt.)
- A könnyített olvasmányokkal otthoni nyelvtanulásra ösztönzik a diákokat. Az olvasmányról történő beszámolás fejleszti a produktív nyelvi készségeket, és sikerélményt jelent a tanulóknak.
- Olimpiai történeti vetélkedőhöz is remekül tudták használni ezt az állományt.

MŰHELY

- Bevezetésre került az Európai Nyelvtanulási Napló ez év szeptemberében a nulladik évfolyamoknál. Ezek tapasztalatairól még korai lenne beszélni.

Ami tágítja a tanulóközpont felhasználásának lehetőségeit, az a könyvtár nyilvános feladatköréből következik, vagyis, szolgáltatásait mindenki számára, hosszabb időintervallumban tudja nyújtani. Így a pályázatban megfogalmazott cél (azaz a 4-12. évfolyam nyelvtanulásának fejlesztése) mellett bárki élhet a tanulóközpont által kínált lehetőséggel. Egyénileg, vagy csoportosan használhatja a multimédiás anyagokat, az idegen nyelvi olvasmányokat, az egyéb témájú szakanyagokat és természetesen a könyvtárban található nyelvkönyveket is a hozzájuk kapcsolódó CD-vel együtt.

Másik nagy lehetőség a külföldi iskolákkal való jó kapcsolat. Ez állományunkat további értékes könyvekkel gazdagította, melyek olyan művek eredetiben való elolvasásának lehetőségét teremtik meg, melyek helyi szinten nem, vagy nehezen hozzáférhetők.

Milyen tervek fogalmazódtak meg pedagógusainkban a jövőre nézve? A tanulóközpont anyagára építő pályázatok, vetélkedők kiírása más intézmények tanulói számára. A Sportcsarnokban kerül sor november 11-én a Továbbtanulási Börzére, ahol ezekről a tervekről bővebben hallhatnak az érdeklődők.

Gáll Éva

Gáll Éva bemutató foglalkozást tart a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzésén (lásd a 15. old.)

A ZALA MEGYEI MŰVELŐDÉSI ÉS PEDAGÓGIAI INTÉZET, SZAKKÉPZŐ ISKOLA KÖNYVTÁRÁNAK NYELVTANULÁST - NYELVTANÍTÁST SEGÍTŐ SZOLGÁLTATÁSAI¹

Ahogy szükséges volt egyes korokban a hajózás, úgy elengedhetetlen ma a szóbeli érintkezés, a személyek közötti kommunikáció. A kapcsolatfelvétel beszélt módjának két feltétele van: közlő és befogadó személyek, valamint a közösen ismert kódrendszer. A legintellektuálisabb kódrendszer a nyelv. A nyelvi reprezentációk mögött ugyanakkor társadalmi viszonyok, kulturális hagyományok, életmód, közösségi lét stb. húzódnak meg – a különböző népek eltérő hagyományokkal, szokásokkal, normákkal rendelkeznek, és ezekhez más-más jelképek, szimbólumok kötődnek. A nemzetek tehát valóban nyelvükben (is) élnek. A nyelv lehet megkülönböztető (stigmatizáló), de lehet összekötő is emberi közösségek, kultúrák között. Tehát a más kultúra megismerésének nélkülözhetetlen eszköze a nyelvének ismerete. Így a megtanult nyelv egyúttal személyiségbővítő hatású is, segíti interkulturális (nem multikulturális) identitásunk kialakítását – egyszerre növeli öntudatunkat és a másik kultúra elfogadásának esélyét. Ennek a felismerésnek a jegyében végezzük mi is munkánkat.

Intézményünk szakkönyvtára a nyelvoktatás és a nyelvtanulás érdekében több formációban is szervezi a gyűjteményét. Három állományrészt lehet elkülöníteni: a tankönyvtári állományt, az alapállományt, a British Council /Resource Point/ angol nyelvi állományát.

A tankönyvtár állománya elsősorban a pedagógusoknak szerveződött. Ennek oka, hogy hiányzott az a fórum, ahol az oktatók megismerhették a kiadók tankönyvkínálatát, illetve a tansegédleteket. Célja: gyakorlati közelségbe hozni a választható tankönyveket. Jelentősége: konkrét művek alapján valós döntéshozatalhoz segítség a pedagógusok részére: melyik tankönyv felel meg a tanár koncepciójának, az iskolai elvárásoknak és a tanulók szintjének.

Az alapállomány idegen nyelvű gyűjteménye a magyar könyvpiacra megjelenő művekből építkezik. A teljességre törekvés gátja a költségvetés végelessége, tehát célszerű válogatás szükséges. Elsődleges szempont az alaplátványok, nyelvtankönyvek, a nyelvvizsga segédletek és a nyelvi specialitások gyűjtése. Számszerűen, statisztikai számokkal megnevezve 2812 bejegyzett nyomtatott dokumentum és 340 hangzó dokumentum áll az olvasóink rendelkezésére.

A British Council állományát a szeretet és a segítő szándék gyűjteményének is nevezhetjük: első felelőse még dobozban hozta a köteteket – a kedves emlékü Terence Bradley -, aki dobozaiban a könyvek mellett a rendszer kialakításának ötletét is adta.

A BC gyűjteményt szótárak, nyelvtani alaplátványok, nyelvkönyvek, nyelvhasználati segédletek, szépirodalmi művek alkotják: nyomtatott könyvek, folyóiratok, hang és videokazetták formájában.

Hasznossága keresettségében, sikerességében mérhető le: naponta egyre több nyelvoktató és nyelvtanuló látogatja, kölcsönzési adatai a legmagasabbak. Sajnos bővülési lehetőségeink beszűkültek az eddigi segítő források elapadása miatt.

A nyelvtanulással kapcsolatos folyóiratok közkeletűsége töretlen, tartalmi aktualitásuk és jól tagolt szerkezetük indokolja.

A gyűjtemény szervezése, tudatos gyűjtése nem mindig az állományszervező terve szerint valósult meg, időnként anyagi gondok, időnként pedig piaci gondok jellemezték.

¹ Az előadás tömörített, szerkesztett formája (a szerk.)

MŰHELY

A gyűjtemény feltártsága nem minden területen szerencsés – oka a könyvtárosok nyelvtudásában és túlzott leterheltségében keresendő. Az alapállomány teljes feltártságú, a tankönyvtár szintén, a BC megoldásán dolgozunk.

A fenti problémák ellenére az állomány használhatónak bizonyult a felhasználói számok tükrében, a kölcsönzések gyakorisági mutatója, az egyes könyvek forgása a kölcsönzésben azt mutatja, hogy a nehézségeket olvasóink elég jól kezelik.

Összességében könyvtárunk nyelvoktatás-nyelvtanulás témájú könyvei jól szolgálják a megye okulni vágyóit, de saját lelkesedéssel és külső segítséggel még sokat javíthatunk rajta. Szándékunkban is áll ez természetesen.

Végül a nyelvvizsga kényszer és a valós nyelvtudás ambivalens viszonya kapcsán, a jövőképzés okán emlékeztetnék mindenkit, a nyelvet tudó kiséger és az ostoba macska* esetére, okulásul az értelmes tudásfelhasználásért!

**Éppen folyt a tanítás az egériskolában, amikor arra tévedt a cica mama a kiscicájával. Az egérkék szétszaladtak ki merre látott, mentve az irhájukat. Kivéve egyet, az okos, sok nyelvet beszélő kiségeret, aki bátran kiállt a macskák elé és látva, hogy a macskák nem értik a szavát, több nyelven elmondta nekik:*

- *Micsoda dolog megzavarni a tanítást, elvenni a tudás lehetőségét a kiségerektől. Azonnal hagyjátok el az osztálytermet!*

A cicák hallgatták, hallgatták, de nem értették egyik nyelvet sem. Végül a kiscica megunt, és hamm bekapta az okos kiségeret. A mamája korholva oktatta:

- *Látod, látod kiscicám, milyen okos kis egérke volt. Hány nyelven tudta elmondani, amit akart. Látod, most értetted volna, hogy mit akart, ha te is tudnál nyelveket.*

Mire a kiscica:

- *Hát ő tudott, aztán mire ment vele!*

Bedő Sándorné

Bedő Sándorné a nagykanizsai városi könyvtárban tartott szakmai napon

KÖNYVTÁR ÉS NYELVTANULÁS

Egy előadássorozat tanulságai

2004 október végén és november elején Keszthelyen, Nagykanizsán, Zalaegerszegen előadássorozatot szervezett a Deák Ferenc Megyei Könyvtár és az MKE Zala megyei szervezete „*a nyelvtanulás, nyelvtanítás és a könyvtár*” témakörben. Az előadássorozat egyik előadójaként a zalai cigányság olvasáskultúrájáról és a cigány nyelv ápolásáról beszéltem mindhárom alkalommal. Végighallgatva előadó kollégáimat, beszélgetve velük az előadásokat követően érdekes, újszerű felvetésekre, markánsra váló jelenségekre lettem figyelmes. Ezeket osztom meg veletek, kollégákkal hogy beszéljünk róluk, hogy pontosabban fogalmazhassuk meg kételyeinket és kérdéseinket, vagy épp a nyelvápolás terén ránk váró feladatokat. Nem más tehát írásom, mint egy olvasata, jegyzete a konferencia-körútnak.

1. *Cél vagy eszköz?*

A nyelvtanulás, nyelvtanítás az előadássorozaton kétféle értelemben is megjelent. A British Council és a Goethe Institut, mint két nagy régiókra ható, de végeredményben “nemzeti”, az angol és a német kultúrát közvetítő, és terjesztő világméretű intézményhálózat az angol és német nyelv (nyelvek) tanításában a kultúraterjesztés eszközt látják, s ezért a nyelvtanítás során felhasznált szövegek tartalmára is ügyelnek. Esetükben tehát nemcsak a nyelvoktatás, hanem az angol- és német nyelvű törzsgyűjtemények működése is fontos. De a nyelv nem csak így válik eszközzé, hanem a demokratikus kulturális szokások terjesztését is segíti (természetesen e szokások szükségesek a német és angolszász kultúra terjesztéséhez). Ez a szerep a *demokratizálódó* Magyarországon, Közép-Európában eltűnőben van - s ez a külhoni, jórészt a nyugat-európai kormányzati támogatások csökkenését eredményezi mindkét intézetnél.

A nyelvoktatás azonban lehet cél is, melyet a könyvtár támogathat. A nyelvi felkészítést szolgáló, megfelelő irodalom nem jelenhet meg a könyvtárban az országos és a helyi nyelvi oktató központokkal való jó kapcsolat nélkül, hiszen e központok ma már pontosan megadják az általuk használt dokumentumbázist. A könyvtár csak úgy maradhat szereplője a nyelvoktatásnak, ha ezek a dokumentumok megtalálhatók polcain s ha a nyelvoktató intézmények partnert látnak benne, partnert, ahova elküldhetik a tanulókat. A helyi oktatóhelyekkel nehéz közös nevezőre jutni, mert az oktatóhely nem szívesen mond le az általa terjesztett segédanyagokból befolyó jövedelemről, a könyvtár pedig nem találja meg helyét e kapcsolatban. Az áttörést épp az országos oktató intézményhálózatokkal való szoros kapcsolat s leginkább valamilyen, a könyvtári hálózatba épülő hivatalos képviseltek (BC gateway, Goethe olvasóterem és különgyűjtemény stb.) jelenthetnek, de csak abban az esetben, ha ezek jó gyűjteménnyé és szolgáltatássá szerveződnek. A könyvtár ajánlata segítség lehet egy jó, Európában használható nyelvviszsga megszerzésében és a költségkímélő felkészülésben.

2. *Gyűjtemény és szolgáltatás*

Az előadók olyan gyűjteményekről beszéltek, melyek az idegen nyelvek ápolásában, az idegen nyelvű kultúrák terjesztésében országos feladatokat is ellátnak, s szolgáltatásaik e területekre koncentrálnak. Szükséges időről időre hallani e gyűjteményekről, szolgáltatásokról.

A BC és a GI gyűjteményeket hozott létre megyei könyvtárakban, így Zalaegerszegen is. E gyűjtemények gyarapítását elsősorban az adományozók vállalták, míg propagálása főleg a könyvtár feladata lett, bár ebben is részt vesznek a központok.

A jövőben azonban várható a támogatások csökkenése. A British Council lassú kivonulása (kelet és dél felé), a Ghoete Intézet takarékosabb működése azt jelzi: újabb forrásokat kell felkutatni e különgyűjtemények gondozásához s hosszú távon is életképes szolgáltatásokká kell szervezni. Nem könnyű feladat, hiszen az idegen nyelvű irodalom költséges.

Nagykanizsára nem került idegennyelvű különgyűjtemény, de a város és Puchheim közötti testvérvárosi kapcsolatot szakmai tartalommal megtöltve sikerült a német kultúrát bemutató friss, német nyelvű könyvadományhoz jutnunk.

A saját erőforrásainkból kezdeményezett gyarapításnak - az idegen nyelvű dokumentumok esetében, az adott nyelven is naponta kommunikáló munkatárs nélkül - vannak tartalmi veszélyei is, hiszen mi, jobbára csak magyarul beszélő könyvtárosok nem érzékelhetjük pontosan az adott irodalom érvényességét, használhatóságát. Ezért fontosak a nyelvi központok, mint válogatásunkat segítő és hitelesítő helyek. A nagy nyelvek tekintetében (mint esetünkben az angol, a német) már megvannak a könyvtári rendszerhez csatlakozó megfelelő intézmények. A kisebb nyelvek, vagy a cigányság által beszélt nyelvek esetében azonban nehezen határozható meg meg, hogy mely központok, fordítók a hitelesek, mely szövegek tekinthetők irodalminak. A román esetében még a dokumentumok beszerzése is gondot okozhat, hiszen a kiadványok nagy hányada csak szűk körben, kisebb földrajzi térségekben terjed.

A gyűjtemények hatékony könyvtári hasznosításához sok adalékkal szolgált az előadások. A gyulai könyvtár német olvasóterme, az Országos Idegennyelvű Könyvtár kisebbségi referensi hálózata, a BC és a GI könyvkiállításai mind nagyszerű kezdeményezések, de mindegyik beszámolóból az derült ki, hogy a nyelvet tanító pedagógusok és - ahol van - nemzeti kisebbségi szervezetek képviselőinek személyes részvétele alapvető feltétele bármilyen idegen nyelvű programnak. Először őket kell a könyvtár köré szervezni, s ők hozzák majd a programot igénylő hallgatókat. Az is kiolvasható volt az előadásokból, hogy tömeges érdeklődést vonzó programokról nem beszélhetünk, s nem is lehet mindig cél.

A gyűjtemények hasznosítása nem csak a szervezéstől, hanem a gyűjtemény specialitásaitól is függhet. A Zala Megyei Pedagógiai Intézet Könyvtárának vezetője mutatta be azt a gyűjteményt, mely a legjobb példa erre. Van egy olyan angol nyelvű könyvgyűjteményük, mely a klasszikus és általánosan oktatott angol irodalom szemelvényeit, rövidített műveit tartalmazza az oktatáshoz kellő (egy átlagos osztálylétszámnyi) példányszámban, viszont nem kellően ismert. Felvetődött az előadás után, hogy ezt a gyűjteményt el kell vinni az általános iskolai, angolt tanító pedagógusokhoz valamilyen formában, s erre könyvtári programot lehet építeni. De ha egy ilyen akció sikeres, akkor szolgáltatássá kell szervezni ennek megyén belüli mozgását. Tehát nem elég egy jó gyűjtemény, kell a megfelelő szolgáltatás és a célirányos PR is.

Kardos Ferenc

BESZÉLGETÉS NYAKASNÉ TURI KLÁRÁVAL ÉLETÉRŐL, PÁLYÁJÁRÓL, AZ IRODALOM SZERETETÉRŐL

Van-e, aki nem ismeri szűkebb, s tágabb környezetünkben Klára nénit? Klára nénit a könyvtárost, a bábost, a lelkes irodalombarátot, a gyermekek nagy barátját. Ha netán mégis akadna, ajánlom figyelmébe – de mindannyiunk figyelmébe! – az alábbi beszélgetést, visszaemlékezést!

Hogyan lettél könyvtáros? Tudatos választás volt-e, vagy a véletlen sodort erre a pályára?

A háborút követő időkben, az 50-es évek elején, a szülőfalum – Tab - határában volt egy laktanya. Ide kerestek könyvtárost. Mivel szerettem a könyveket és sokat is olvastam, jelentkeztem. Ez így nem tűnik egy megfontolt pályaválasztásnak, de ennek azért mélyebb gyökerei vannak.

Édesanyám, aki varrónő volt, öt gyermeket nevelt, és mindent elkövetett, hogy erejéhez képest taníttatni tudjon bennünket. Mivel elég beteges gyermek voltam, sokat voltam egyedül otthon és olvasással töltöttem az időmet. A versekben felfedeztem a bennük lévő metafórákat, hangulatokat, gondolatokat. Rengeteg verset tanultam meg kívülről is. Ez volt tehát az az indíttatás, amely máig meghatározó erejű.

A háború azonban mindent kettétört. A szellemi fejlődés átmenetileg megszűnt. Hosszú, terméketlen és sivár évek következtek. Nem is szívesen emlékszem vissza ezekre az időkre. Nem volt lehetőségem olvasni, és igazán ekkor vált a gyermekből felnőtt, aki szembetalálkozott a realitásokkal, a kenyértelenséggel és a könyörtelenséggel. Aztán lassan elmúlt ez a lidércnyomás, és újra rátaláltam a költészetre, az irodalomra. A versek mellett nagyon szeretem a drámákat is. Nem tudom, ki hogyan olvas drámát, de én élem és nézem, nemcsak olvasom.

Ha választanod kellene, kik a kedvenc költőid?

Elsősorban Janus Pannonius (Egy dunántúli mandulafácskához), Vajda János (Húsz év múlva), Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, stb. Az utóbbi évek kedvencévé nőtte ki magát Keresztury Dezső: Új énekek éneke c. verse, amely a 90 éves költő remeke a szerelemről.

Kanyarodjunk vissza a pályához. Hogyan indult a könyvtárosságod Tabon ?

Gyönyörűséges könyvtárba kerültem. A bútorzatot egy főúri kastélyból kaptam, amelyek valósággal rejtegették a könyveket. A könyvtár látogatói a laktanya tisztjei és hozzátartozói voltak. Közöttük nagyon sok volt az értelmiségi, de természetesen „kezdő” olvasóim is voltak. A könyvtároság mellett mozigépészi bizonyítványt is szereztem, és hetente vetítettem a központtól kapott filmeket. Asszonyklubot alakítottam a tisztok feleségeinek részvételével. Bár botlábú voltam, tánckart is szerveztem. Ezzel tarkítottuk a fél-egy órás fellépéseinket. Oldani kívántam az elzártságot a falun kívüli épületcsoport lakóiban.

Ekkor már író-olvasó találkozót is szerveztem. Sok olyan írórt sikerült megnyernem egy-egy beszélgetésre, akikre máig büszke vagyok. (Pl. Rideg Sándort, Déry Tibort – az Ember születik c. novellájának megfilmesítése alkalmából.)

A tabi évek után 1961-ben kerültem Zalaegerszegre – férjemet ide helyezték – és elhelyezkedtem a Megyei Könyvtárban mint olvasószolgálati könyvtáros. A munka mellett tanultam, leérettségiztem, és különböző könyvtáros tanfolyamokra jártam. Felsőfokú könyvtárosképzésben nem vettem részt, mert a megszerzett szakmai tapasztalataim alapján feletteseim nem látták indokoltnak tanulásomat. (Ez mindig fájdalmas pont volt az életemben, hiszen audidaktának lenni roppant sok küzdelmet jelent, és persze anyagilag is hátrányos helyzetet...)

A könyvtáros kollégáimmal harmonikus volt a kapcsolatom. A kezdő (főiskolákról a gyakorlatra érkező) fiatalokat szeretettel és gonddal vezettem be a könyvtáros élet útvesztőibe. Néhány „volt tanítvánnyal” máig is szeretetteljes kapcsolatot tartok fenn.

1967-ben kerültem a József Attila Városi Könyvtárba. Ez az intézmény volt szakmai pályafutásom csúcsa. Miután ennek az intézménynek a vezetője, majd igazgatója lettem, teljesen szabad kezet kaptam, a fantáziám szárnyalhatott. A szomszéd iskola vezetője (József Attila Általános Iskola) meghívott az úttörő foglalkozásokra, majd a nyári táborokba is. Később országos meghívásokat is kaptam. (Új-Szegedre, Zánkára, Csillebércre, Balatonyörökre stb). Mindenütt, mint kultúros dolgoztam. Beloptam a tábori foglalkozásokba az olvasást, a könyvek megismertetését, megszerettetését. Versenyeket rendeztem, amelyeknek az olvasás és a könyv volt a központja.

A könyvtárban – tanmenethez kapcsolódó – csoportos foglalkozásokat tartottam a gyerekeknek, amelyek nagyon népszerűkké váltak a pedagógusok körében is.

1969. április 12-én, megalapítottam a *József Attila szavalóversenyt*, 1970 októberében mesemondó versenyt szerveztem. Mindkét versenyen igyekeztem a gyerekek verseny miatti izalmát játékokkal oldani. Örömmel tölt el az a tudat, hogy mindkét rendezvény kiállta az idő próbáját, hiszen mindkét irodalmi programot azóta is rendszeresen megrendezik az egész megyében!

Mindezt a gyermekek iránti tisztelet és szeretet sugallta. A gyermekekhez soha nem hajoltam le, mindig magamhoz emeltem őket. Tudtam, hogy az egyre rohanóbb világunkban kell egy kis nyugalom, egy fészek, ahol a gyermek megpihenhet, ahol érzi a felnőttség segítő kezének melegét, ahol önmaga lehet.

A felnőttekkel való kapcsolat nehezebb volt. Ilyen hamvában-holt kísérlet volt az UFO-klub felnőtteknek, amely három-négy foglalkozást élt meg. Már akkor is kacérkodtam az önképzőkör gondolatával. Sikerült is egy, fiatalokból álló csoportot összetoborozni. Az első alkalomra magam készültem fel Vajda Jánosból, illusztrációként hanglemezt is szereztem. Ezt mintának szántam, ösztönzésnek, a

résztevők számára. Jelentkezett is a jelenlévők közül egy-két önkéntes akik vállaltak hasonló szereplést, felkészülést. Az 5. összejövetel: teljes kudarc. Összesen hárman(!) jelentünk meg... A szakszervezeti könyvtárral közösen könyvtárismereti versenyt szerveztünk felnőtteknek. Sajnos, ez is teljes kudarccal végződött. A könyvtár közelében lévő – ma már megszűnt – határőrlaktanyában egy régi úttörős társ volt a népművelő. Kérésére beszélgetéseket készítettem elő a kiskatonákkal, amely végül vetélkedővé nőtte ki magát, de lassan ez is elsorvadt.

Ennyi sikertelen kísérlet után csoda-e, hogy főleg a gyermekekkel foglalkoztam, akikben soha sem csalódtam?

Sokat , és sokfelé publikáltál...

Igen, a folyóiratok közül az *Úttörővezető* több számában jelentek meg írásaim(1980, 1982, 1983, 1984), a *Körhinta* című újság 1995, 1996. számaiban, és a *Kincskeresőben* – melynek egy ideig szerkesztő bizottsági tagja is voltam – illetve több kisebb kiadvány szereplője voltam. Legutóbb Az Új Horizont című Veszprémben megjelenő irodalmi lapban jelent meg írásom, 2004-ben.

Több országos terjesztésű könyvem jelent meg, (Ákom, bákomp berkenye, Móra Kiadó, 1985.; Papírból ollóval, Candi K., 1990.; Az Évapó mesél a természetről, 1992.) Helyi kiadványaim a *Bölcs bagoly* sorozat kötetei, melyből 9 füzet jelenet meg. A sorozat legutolsó kötetei, az *Időkerék*, és a *Köszönteni jöttem* c. füzetek 2002-ben jelentek meg.

Több kiadványban közreműködtem:

- *Tóth Béla: A házi olvasmányok példakép alakító szerepe, 1978.*
- *Félre bánat, félre bú...Úttörők kiskönyvtára 8. 1982.*
- *Kincskereső a táborvezető kezében. Módszertani kiadvány. 1983.*
- *Zalai Kalendárium 1993.*
- *A 30 éves József Attila Városi Könyvtár . 1993.*
- *Matyikó Sebestyén József: Keresztury Dezső és Balatronfüred. 2002.*

Hosszú ideig bábcsoportot is vezettél. Mesélsz ennek történetéről?

A gyermekkönyvtári foglalkozások színesebbé tételére törekedtem. Mindig új dolgokat találtam ki, a gyermekek legnagyobb öröme. Hol mozgásos játékokat, hol mesét olvastunk, találós kérdéses versenyt játszottunk. Sőt, meseíró versenyt is tartottunk. Ezek a játékok a beszédkészség fejlesztését célozták. A meséket sokszor illusztrálva mondtam vagy mondtuk el, szerepeket vállalva. Kézenfekvő volt, hogy a könnyen előállítható papírból síkbábót alkalmazzunk. Rendkívül nagy sikert aratott! Ebből nőtt ki a *Kacska Kázmér Bábcsoport*.(Az első ilyen illusztrált mese Varga Katalin: Madzag és cimborái című meséje volt.) A nevet is, a játékot is a gyerekek találták ki, a részvétel teljesen önkéntes volt. A próbákat a könyvtárban tartottuk nyitva tartás után. A fellépések először az osztálytársak előtt történtek, végül az akkor induló *Ki mit tud?*- ba is bekerült a csoport. A „botcsinálta” bábcsoportvezető olyan jó játékot eszelt ki, ami szokatlan volt a gyakorlott bábosok között. Ezért kicsit le is nézték. A zsűrinél viszont – éppen az újdonsága miatt – osztatlan sikert aratott! Így indult el a Kacska Kázmér, „amely” élt 10 évet. A könyvtár 1981-ben sajnálatos módon bezárta kapuit és a nagy földindulásban eltűnt a Kacska Kázmér is, az a bábcsoport, amely 1973-ban a Magyar Televízió *Játsszunk bábszínházat!* című sorozatában is bemutatkozott, és 1978-ban a Népművelési Intézettől Nívódíjat kapott. A kis bábcsoporttal eljutottunk Franciaországba is, ahol sikeresen képviseltük a magyar gyerekek bábjátékát.

1981-ben nyugdíjba mentem. Fájdalmas időszak következett. Elvesztettem a gyermekekkel való közvetlen kapcsolatot: a gyermekfoglalkozásokat és a bábcsoportot is. Aztán a Megyei Művelődési Ház meghívására alakítottuk meg a felnőtt tagokból álló *Bajazzo* nevű bábcsoportot. Ekkor ismét közel kerültem a gyerekekhez, hiszen nekik játszhattam! Az együttes 13 éves fennállása alatt több mint 50 darabot mutatott be, és nagyon sokfelé megfordult hazánkban és külföldön egyaránt. Ez idő alatt kétszer nyerte el a *Kiváló Együttes* címet.

1996. április 26-án nyílt meg az életmű-kiállítás, amely a Bajazzo létét is befejezte. Az évek alatt elkészített csodaszép bábok egy részét a Göcseji Múzeum őrzi, nagyon sok megsemmisült egy sajnálatos pincebeázás során. A megmentett bábukat szétszítottam, a város óvodáinak, iskoláinak illetve a megyei könyvtárnak ajándékoztam őket. Így a gyermekek ma is használhatják, játszhatnak velük.

A könyvtárosi munkától nyugdíjba vonulásod után sem szakadtál el. Ma is aktív könyvtárosként is tevékenykedsz. Hol is?

1978-ban, *Keresztury Dezső* valamikori házában létesítettünk egy *emlékkönyvtárat*, abból a könyvállományból, melyet Keresztury Dezső adományozott szülővárosának. Ennek a háznak, könyvtárnak, gyűjteménynek vagyok a könyvtárosa. A könyveket különböző időpontokban szállítottuk le. A házat felújítottuk, és berendeztük, részben Keresztury Dezső saját bútoraival. A könyvtárat belsőépítéssel terveztettük meg, ott nyert elhelyezést a közel 8000 kötet könyv. Az állományt folyamatosan, az első szállítástól én dolgoztam fel, amelyet számítógépre vittünk, sőt, egy sikeres pályázat eredményeként az emlékkönyvtár anyaga az interneten is megtalálható!

(<http://www.81.182.248.99:8080/kd.htm>) Szintén itt található Keresztury Dezső első nyomtatásban megjelent könyvének digitalizált változata.

(<http://www.javk.hu/keresztury/gyujtemeny.htm>)

A feldolgozás során – jó megérzéssel – a könyvekben található dedikációkat is lejegyeztem – a Keresztury-könyvek 40%-a dedikált! – és számítógépen is feldolgoztam, mert fontos adatokkal szolgálhatnak a későbbi kutatások számára. A fellelhető folyóiratokból és napilapokból – eredeti vagy fénymásolás útján – sikerült több száz darabból álló gyűjteményt összeállítani. A könyvekben fellelhető „kis cetlik” is külön kincsei a háznak. Nagyon szoros kapcsolatot tartok fenn Hajdú Margit, Révfülöpön élő tanítónővel, aki Keresztury Dezső egyetlen élő unokahúga. Ő sok értékes és egyedi emléket őriz, amelyeket megoszt velünk eredetiben, vagy fénymásolatban.

Nyakasné Turi Klára Keresztury Dezső és Felföldi Tiborné társaságában

1978-1991 között diaképeket készítettem egy-egy jeles eseményről, amely Keresztury Dezsővel kapcsolatos. 500 diakép készült, ezeket is természetesen feldolgoztam, a címleírásokat gépre vittem. A képeket ma CD-lemezeken őrzöm.

1991 óta rendszeresen videofelvételen örökítem meg a jelesebb eseményeket, vagy egyszerű találkozásokat. Ezek nem mind csak Keresztury Dezsőről szólnak, hanem a városban élő – vagy már körünkől eltávozott – emberekről őriznek emléket. Ez egy kicsit helytörténeti anyag is, amely Keresztury Dezső szülőföldjét tárja föl. Nagyon sok Keresztury tanítvánnyal, közeli jó baráttal sikerült beszélgetést megörökíteni, amelyekből Keresztury Dezső életének fontosabb momentumai tűnnek elébünk.

A dokumentumok őrzése és feldolgozása mellett mindenféle módon igyekszem fenntartani az érdeklődést Keresztury Dezsővel kapcsolatosan, illetve a fiatalokkal megismertetni városuk kiemelkedő személyiségét. (vetélkedők, látogatások, stb.) A tudományos kutatás számára is nyitott a ház kapuja. Eddig 3 disszertáció jelent meg, és jelenleg is folyamatban van egy doktori disszertáció elkészítése. Egy már megjelent 1992-ben, Dr. Ormándy János tollából. (Keresztury Dezső kultuszminiszteri pályája, Szeged, 1992. kandidátusi ért.)

2004-ben ünnepeltük Keresztury Dezső születésének 100. születésnapját. Ez szintén sok energiát, szervező munkát igényelt. Kiemelkedik közülük a Keresztury-virrasztás, melyet 2004. ápr. 29-én tartottunk a József Attila Városi Könyvtárban. Erre az alkalomra jelent meg *Keresztury Dezső: Szétbogozhatatlan* c. verseskötete, és egy CD, mely szintén Keresztury Dezsőnek állít méltó emléket.

Mesélnél a legújabb, sokakat megmozgató szellemi közösség, a Keresztury Irodalmi Kör létrejöttéről, illetve munkájáról?

1999-ben történt... A 8-as helyi járatos buszon találkoztam Kerkay Katalin tanítónővel. Megörült nekem, és lelkesedve közölte, hogy pont rám van szüksége elképzeléseimhez. Ekkor vetette fel egy irodalmi klub létrehozásának ötletét, és kérte segítségemet. Ez természetesen zene volt füleimnek, hiszen Zalaegerszegen hiányzott egy irodalmi klub. A szervezéshez azonnal és boldogan hozzájárultam, egy kikötésem volt csupán: a névválasztás. Kati természetesen rám bízta, és szívesen egyezett bele, hogy megszülessen a *Keresztury Irodalmi Kör*.

Katival végigjártuk a város középiskoláit, és minden intézményt ahonnan számíthattunk az érdeklődésre. Az első alkalommal a megcélzott réteg, a fiatal

pedagógusok szép számmal eljöttek. Kérdőíveket küldtünk körbe, amelyen javasolhattak időpontokat, témákat a találkozásokra vonatkozóan. Az idők folyamán a résztvevők kora és összetétele megváltozott, de – amiért rendkívül boldog vagyok – az érdeklődés nem lankadt. Szívesen, és igen nagy szeretettel szervezem az összejöveteleket, várom és hívom az új látogatókat. Ezzel is emléket kívánok állítani Keresztury Dezsőnek. 1999. április 12-én tartottuk az első rendezvényünket, melynek témája *Kis Kádi Géza - Kiss Gábor: Csak tettem a dolgom* c. könyvének bemutatója volt.

Molnár László, Nyakasné Turi Klára és Czupi Gyula a Kosztolányi Kávéházban

Kezdetben a *Kosztolányi Kávéházban* tartottuk összejöveteleinket, majd mikor ez a lehetőség megszűnt, a Deák Ferenc Megyei Könyvtár nagy örömmel meghívott bennünket, s mi szívesen fogadtuk el otthonunknak. Havi rendszerességgel tartjuk az összejöveteleinket a könyvtárban, melynek témái igen szerteágazóak, irodalom és társzművészetek témaköreiben.

A kör tagjai egy csésze tea mellett hallgatják az előadásokat, barátságok szövődnek, társasági élet alakul ki. Hálás vagyok a sorsnak, hogy ezt az ötletet megvalósíthattam és nyújthatok olyan élményeket barátaimnak, ismerőseimnek, ami meglepedettséget okoz számukra. Immár 5. éve működik és egyedüli nehézséget az okoz, hogy távol élünk a fővárostól, s így nehezebb megszerezni egy-egy író vagy más értékes művész meghívását. Előnye viszont, hogy megismerhetjük a környezetünkben élő alkotók és történészek, irodalmárok munkáit, s akik örömmel fogadják el felkérésünket egy-egy előadás megtartására. Természetesen már készülünk a Magyar Kultúra Napja alkalmából is szervezendő összejövetelünkre, illetve tervezünk távolabbi jövőbe is.

S végül egy utolsó kérdést engedj meg. Honnan ez a kimeríthetetlen energia?

Az irodalom szeretete, a gyermekek és felnőttek iránti mély tisztelet, a jobbítani vágyás erőt ad, örömet és kitartást a bármilyen nehéznek látszó „nem munka” elvégzéséhez!

**Nyakasné Turi Klára és Németh László Keresztury
Irodalmi Kör rendezvényén a DFMK-ban**

A beszélgetésből kimaradt, hogy Klára néni – alkalmanként – ma is aktív résztvevője gyermekkönyvtári bábfoglalkozásoknak, továbbképzést tart pedagógusoknak, gyermekkönyvtárosoknak, és természetesen szavalóversenyek zsűrijének is tagja.

A beszélgetésből az is kimaradt, hogy e sokrétű tevékenységét több ízben kitüntetés formájában is elismerték. (Legbüszkébb a Gyermekéért kapott elismerésére!) A fontosabbak ezek közül: Kiváló Népművelő (1977), Gyermekéért (1982.), Szocialista Kultúráért (1970. és 1986.), Zalaegerszeg város címere emlékplakett (1981.), Zala megye Kulturális Nívódíja (1989.), Zalaegerszegért (1993.) Zalaegerszeg Város Kulturális Nívódíja (1996.)

A beszélgetés, melyet Klára nénivel folytattam, számomra is nagyon sok újdonsággal, érdekességgel és tanulsággal szolgált – mi már a bölcsődéből ismerjük egymást, Klára néni a dédunokáját, én a kislányomat vittem oda – mert érdemes rajta elgondolkodnunk és magunk elé vetíteni azt az ívet, azt a folyamatos önképzést, mely a könyvtáros pályán elengedhetetlen. S mert tudjuk, Klára néni nem a múltunk egy része, hanem a velünk élő történelem!

Tóth Judit

„KÖNYVTÁRPÁRTOLÓ ÖNKORMÁNYZAT 2004” DÍJ NYERTESEI A ZALAEGRSZEGI ELLÁTÓRENDSZER TERÜLETÉN

Baktüttös és Vaspör községek elöljárói és könyvtárosai szeptember 29-én vehették át a Nemzeti Múzeum dísztermében a megtisztelő címet és az ezzel járó 250-250 ezer Ft-os pénzjutalmat. Találkozásunkkor arról faggatóztam, hogy a két önkormányzat az erkölcsi elismerésen túl hogyan kívánja javítani a községi könyvtár működési feltételeit.

Elsőként mindkét önkormányzat az elmúlt évben rendezte könyvtárosai évek óta húzódó státuszának, illetményének az ügyét. Új, számítógépes ismeretekkel rendelkező könyvtárosokat alkalmaztak, és a könyvtárosváltás zökkenőmentesen bonyolódott le az új szolgáltatások bevezetésével.

Baktüttös 2500 és Vaspör közel 6000 kötetes állományának szakszerű gyarapítása érdekében évek óta szerződéses kapcsolatban áll ellátórendszerünkkel. A folyamatosan gondozott és gyarapodó könyvállományokban a hagyományos dokumentumok mellett szerzeményezésre kerültek a CD-ROM-ok és a DVD-k is. Mindkét önkormányzat ugyanis annak érdekében, hogy meg tudja tartani, ill. bővíteni tudja olvasói táborát, teleházat hozott létre a könyvtár helyiségében internet elérhetőséggel. Az újonnan kialakított helyiségekben számítógépek, multifunkcionális nyomtatók, fénymásolók, stb. kerültek elhelyezésre.

Bár az olvasók eddig is érdeklődtek a könyvtár, a könyvek iránt, a látogatottságot lényegesen fokozta a számítógép-használat a megnövekedett nyitvatartási időben, amelyben közrejátszott az ingyenes internet hozzáférés is. Több igénybevevő a teleházak indulása előtt nem volt tagja a könyvtárnak, s ezt most fedezte fel önmaga számára.

Természetesen mindkét könyvtárban a működési feltételek javításában van még olyan teendő amelynek a megvalósítása most történhet meg az elnyert pályázati pénz segítségével. Baktüttösön javítani kívánják az elektromos hálózatot, felújítják a vizesblokkot, kifestik a könyvtárat, valamint néhány hiányzó berendezési tárgyat kívánnak vásárolni. Korábban a teleház beindításával teljes könyvtári bútorcserére került sor.

Vaspör önkormányzata újabb helyiséget (olvasósarkot) kíván, némi átépítés után a könyvtár rendelkezésére bocsátani. Ezen kívül kifestették a helyiséget, a korábbi salgó állványok helyére praktikusabb, 7 m-es egyoldalas könyvespolcok kerültek beállításra. A helyiség otthonosságát növelik az új drapériák. A vizesblokk itt is átépítésre kerül. A teleház bővítését szolgálhatná majd a mikrohullámú Internet kapcsolat kialakítása tárgyában benyújtott SAPARD pályázat, amely elbírálás alatt van.

Mindkét önkormányzatnak csak gratulálhatunk ahhoz, hogy eddig is gondját viselték könyvtáraiknak, hiszen ez feltétele volt a kitüntető cím elnyerésének.

Pál Éva

A „Könyvtárpártoló Önkormányzat 2004” díjban részesült az ellátórendszer fenntartásában résztvevő Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata is, elsősorban a József Attila Városi Könyvtár felújításáért. Minden díjazottnak gratulálunk! (A szerk.)

KIRÁNDULT AZ EGYESÜLET!

A MKE Zala Megyei Szervezete szokásos őszi tapasztalatcserés kirándulásának úti céljául szlovéniai szomszédaink meglátogatását tűzte ki.

Ezúttal két autóbusszal indultunk útnak: az egyik Keszthely és Zalaegerszeg könyvtárosaival szállította, a másik Nagykanizsáról indult – Lenti és Letenye könyvtárosaival együtt. Közülük számosan nem is tagjai ebben az évben egyesületünknek, reméljük, a következő években rájuk is számíthatunk.

Elsőként **Lendvára** vitt az utunk. Régi és tartalmas kapcsolat fűz bennünket a könyvtárhoz és a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézethez. Ez utóbbi a kiadványaival tiszteli meg rendszeresen a partnerkönyvtárakat, előbbivel pedig rendezvények alkalmával kölcsönös a meghívás és a részvétel. Farkas Brigitta könyvtáros, régi ismerősünk mutatta be könyvtárát és tevékenységét a mintegy 100 fős hallgatóságunknak, s szervezte a további programot is.

A könyvtárról talán a legérdekesebb információ a kétnyelvűsége. A környező községekben 14 letéti könyvtárat lát el, ezek közül 12 ugyancsak kétnyelvű gyűjteménnyel rendelkezik. Érdekes volt látni a polcokon az egybesorolt állományt, ahogy a különböző nyelvű könyvek is megosztás nélkül egymás mellett sorakoztak a polcokon.

A Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet vezetője, Göncz László a helyi magyar értelmiség erőfeszítéseiről beszélt, amelyet a kulturális fejlődés érdekében tettek. Szólt arról, hogy az Európai Unióba való belépéssel előtérbe kerülő régiós szemlélet remélhetőleg közelebb hozza egymáshoz a magyar nyelvű területeket. „A határok lebontása az emberek fejében lassabban történik” – ezért munkatársaival az utóbbi 10-15 évben már azon munkálkodtak, hogy visszaadják a magyar kultúra presztízsét a mindennapi emberek számára. A magyarok közül a fiatal nemzedék tagjai, s a szlovén értelmiségen belül is vannak, akik partnerek ebben a törekvésben.

A Művelődési Intézet főbb tevékenysége:

1. Anyanyelvápolás és nemzettudat-formálás (színház, irodalmi élet, anyanyelvi tábor, tanulmányi versenyek, pályázatok révén)

2. Magyar nyelvű könyvkiadás (évente kb. 10 kiadvány) – szép- és szakirodalom, folyóiratok

3. Tudományos kutatómunka (helytörténet, szociográfia, néprajz, irodalomtörténet)

4. A magyar kultúra közvetítése a lakosság egésze felé (irodalom, zene, kiállítások)

Még az egynyelvű szlovén vidékre is elviszik a rendezvényeket – új minőséget képviselve a magyar kultúra presztízsének emelése érdekében.

Az Intézet 10-12 állandó munkatársán kívül 15-20 külsős is dolgozik a célok érdekében. Az intézmény 70 %-ban állami fenntartású, a többi költséget magyarországi és EU-s pályázati források fedezik. A régióon belül sikeresen működik együtt magyarországi intézményekkel.

A helyi irodalmi élet egyik helyszíne a Bánffy Központ, amelyet szintén megtekintettünk.

A szakmai program után a város látnivalóival ismerkedtünk: megnéztük a nemrég átadott művelődési házat, amelyet Makovecz Imre tervezett jellegzetes stílusában és mégis egyedien.

A hajdani zsinagógában a kiállítás megtekintése előtt a Muravidék és Lendva környékének történetébe segített bepillantani előadásával dr. Varga József.

Muraszombaton ebéddel vártak bennünket, kalauzunk Papp József a muraszombati könyvtár magyar könyvtárosa volt.

A tavaly átadott új épületben 23 könyvtáros dolgozik, 10 közmunkás segítségével látják el feladataikat. 4000 m² területen hagyományos könyvtári szolgáltatásokat kínálnak.

A földszinten munkafoglalkoztató tanácsadó szolgálat működik.

A gyermekkönyvtárban meseszobát rendeztek be a legkisebbeknek. 20-25 ezer gyermekkönyv várja a gyermekolvasókat, egész napos nyitva tartással. Az I. emeleten a felnőttek olvasóterme és a szabadpolcos állomány található: 100-110 ezer kötet, amely 250 ezres állományt jelent a folyóiratokkal együtt.

A könyvtár kötelempéldányban részesül (16 pld.-t ír elő a törvény). Itt nincs kétnyelvűség, csupán egy különgyűjtemény létesült a magyar nyelvű anyagokból. A médiatár félig kész, anyagiak függvénye a megvalósulása. A könyvtár különlegessége, hogy bibliobuszt működtet, amely 88 települést lát el. Magyar nyelven egy kis szórólappal készült a könyvtárról, illetve az interneten lehet még találni róla magyar nyelvű információkat. A 16 ezer olvasó a szabadpolcos térben elhelyezett számítógépeket szabadon használhatja. A könyvtári hálózatban megyei-könyvtári szerepet tölt be a könyvtár, helyismereti gyűjtést is folytat.

A tervek között szerepel a digitális könyvtári szolgáltatások kialakítása, elektronikus könyvtár építése – mindehhez a pénzügyi háttér még hiányzik.

A könyvtár és a bibliobusz megtekintése után sétát tettünk a városban, Papp József idegenvezetésével.

Útban hazafelé egy néprajzi gyűjteményt látogattunk meg **Kapornakon**, amelyből az Őrség életét ismerhettük meg.

A sok élményt nyújtó kirándulás mindannyiunk számára kedves emlék maradt.

Nitsch Erzsébet

A kiránduló könyvtárosok egy csoportja a muraszombati könyvtár előtt

A kiránduláson készült további fényképek a *Halis István Városi Könyvtár* honlapján (<http://www.kanizsa.hu/konyvtar/>) megtalálhatók (a szerk.).

GYERMEKKÖNYVHETEK KESZTHELYEN

„Minden olvasmányunk elsőr egy magot, amely csírázni kezd.”

/J. Renard/

2004. november 15-26-ig két héten át érdekes és tartalmas programokkal várta a keszthelyi gyermekkönyvtár az olvasókat.

November 15-én hagyományosan az *Óvodások városi versmondó versenyével* nyitottuk meg a gyermekkönyvheteket. Idén is mind a hét városi óvoda 3-3 gyermekkel nevezett. Kellemes délelőttel lettek gazdagabbak a jelenlévők, hiszen az óvodások kedves szavatai mindannyiunk szívét felmelegítették. Intézményünk fontosnak tartja, hogy minden gyermeket jutalmazzunk, bármilyen vetélkedőn indul nálunk. Így történt ez most is: minden versmondó emléklapja mellé kifestőt kapott, az egyes óvodák legjobbjai pedig mesekönyvvel és oklevéllel térhettek haza. A Kísérlet utcai Óvoda nyerte el vándorszerlegünket, melyet a szabályok értelmében végleg birtokolhatnak, hiszen egymást követő három évben ők bizonyultak a legjobbnak.

November 17-én *Figura Ede zenés irodalmi műsorára* került sor „Képzeljétek, mi történt velem!” címmel. Az előadó remekül bevonta kis hallgatóságát szituációs játékaiba, melyeket gitárral előadott megzenésített versekkel kísért.

November 18-án *Cserebere klubunk* következő gyűlését tartottuk, ahol újabb nagyszerű kollekciókat tekinthettek meg az érdeklődők, sőt néhány dupla példány gazdát is cserélt.

November 22-én *Mese teadélutánra* hívtuk kis olvasóinkat, akik teázgatás közben európai népek meséivel és népzenejével ismerkedhettek meg.

November 23-án *Nógrádi Gábor író* látogatott el könyvtárunkba. A jó hangulatú, dedikálással és könyvvásárlással zárult találkozón több mint hetven gyermek vett részt. Azóta is töretlen népszerűségnek örvendenek művei kölcsönzőink körében.

November 26-án a gyermekkönyvheteket átölelő kétfordulós *irodalmi rejtvényjátékunk* díjátadására került sor. A játék idén évfordulójukat ünneplő irodalmáraink életrajzát és műveit tartalmazta. Ezúttal is mindenkit jutalmaztunk: a mindkét rejtvényt jól megoldók könyvet kaptak és kosárból meglepetést húzhattak, de a részmegoldásokat beadók sem tértek haza üres kézzel, nekik szintén zsákbamacskát illetve karton faliképet adtunk át.

Zárórendezvényünk a népszerű *Varázslatos karosszék* elnevezésű kézműves foglalkozás volt, ahol adventi naptárakat készítettünk.

Bőséges rendezvénysorozatunk több száz gyermeknek szerzett tartalmas elfoglaltságot és népszerűsítette körükben az olvasás élményét. Előkészítő munkánk során dekoratív meghívókat és előadóink életrajzát, valamint műveit tartalmazó könyvjelzőt készítettünk és juttattunk el minden érintett intézménynek. A korábbi évekhez hasonlóan, most is eredményesen pályáztunk Keszthely Város Önkormányzata Művelődési Osztályához és Kulturális Bizottságához programjaink sikeres megvalósítása érdekében.

Tóth Rita

RENDRAGYÓ TÖRTÉNELEMÓRA A KÖZSÉGI- ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁRBAN.

A Gyermekkönyvhét rendezvényeként 2004 november 24-én a Községi- és Iskolai Könyvtár vendége volt Rózsás János író, történész, aki 1944-1953 között a szovjet GULAG táborokban raboskodott. Hazatérve küldetésének tekintette saját emlékeinek, tapasztalatainak lejegyzését, az utókor számára összegyűjteni minél több magyar állampolgár sorsát. Irodalmi színvonalú és történelmileg hiteles műveiben erről az időszakról emlékezik meg.

Regényei, a több kiadást megért *Keserű ifjúság*, *Éltető reménység* és *Duszja* nővér kronológiai sorrendben, az eseményekre szinte napra pontosan visszaemlékezve mutatják be a kényszermunka iszonyatos körülményeit.

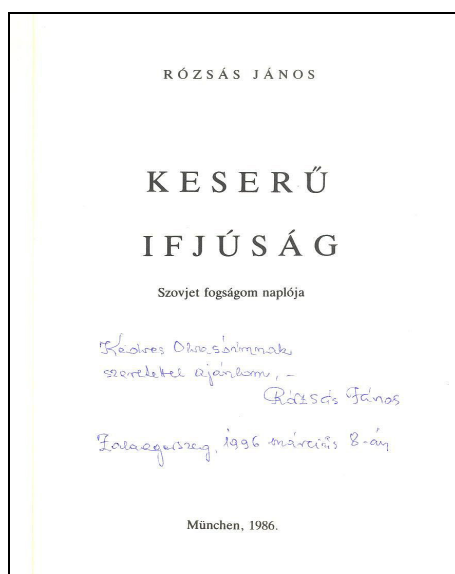
Az egyes emberi tragédiák összefoglalóját adja - a neveket abc sorrendbe szedve - a *Gulag-lexikon*, amelyet több mint tíz éves aprólékos kutatómunkával állított össze. Ez a hatalmas mű közel 4000 rabságból visszatért személyről szolgáltat adatokat, információkat, történelmi hitelességgel. Az első két kötet kiadása után sem fejezte be a szerző a munkát, várható az újabb, bővített kiadás megjelenése.

Következő terve, hogy szeretné megírni a levante intézmény történetét, „Leventesors” cím alatt, 1921-től egészen az 1944-1945-ös tragédiáig.

Rózsás János életműve és emberi helytállása elismeréseként számos kitüntetésben részesült. 2001 augusztusában a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjével jutalmazta a Köztársaság Elnöke, 2003-ban megkapta a Zala Megye Díszpolgára címet.

A rendhagyó történelemórán a 6-7-8. osztályosok vettek részt. János bácsi egy-egy témakör köré csoportosítva mesélt élményeiről. Az előadás után a résztvevő gyerekek nagyon aktívan és érdeklődve kérdeztek. A találkozó összegezéséként elmondhatjuk, hogy a lebilincselő előadás során, felejthetetlen élményben volt részünk

Ódorné Bognár Eszter

Rózsás János legkorábbi, még Münchenben kiadott könyve a szerző dedikálásával

ÖSSZEFOGÁS A KÖNYVTÁRAKÉRT, ÖSSZEFOGÁS AZ OLVASÓKÉRT

Az országos könyvtári napok zalai programja

Az „Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért” nevet viselő kezdeményezést 1995-ben indította el az Informatikai és Könyvtári Szövetség. Minden év októberében kerül sor az egész országra kiterjedő rendezvénysorozatra, amely az olvasási kultúrát, a könyvtári szolgáltatások megismertetését és a lakosság és az intézmények kapcsolatát erősíti.

2004-ben Zala megyében a következő programokra került sor:

Zalaegerszeg – Deák Ferenc Megyei Könyvtár

október

Könyvtárismertető foglalkozások középiskolásoknak.

október 20.

Pincétől a padlásig. Könyvtárismertető foglalkozások alsó tagozatosoknak.

október 26.

Szakmai Nap az MKE Zala Megyei Szervezetével együttműködve – *Könyvtárak a nyelvtanulás-nyelvtanítás szolgálatában*

Nagykanizsa – Halis István Városi Könyvtár

2004. október 6.

Kovászna és vidéke – honismereti album könyvbemutató. Díszvendég: Gazda József elnök, Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület

2004. október 10.

A Magyar Rádió könyves vasárnapjának helyszíni közvetítése

TUDÓSÍTÁSOK

2004. október 18.

Halis István születésének 150. évfordulója tiszteletére az emlékév meghirdetése

2004. október 29.

bEUgranál hozzánk? – Zenei utazás és előadás gyerekeknek Angliáról

Szeptember 24 – Október 29. Hetedik művészet (film) a könyvtárban angolul tanulók számára. (Programsorozat) Filmbemutatók a könyvtár videótárából

október 1.

Finn nap a könyvtárban. Helsink-i olimpiai játékok 1952 (fotókiállítás), utána képes élménybeszámoló egy friss finnországi útról

október 11.

október 25.

Idősek filmklubja a könyvtárban (programsorozat). Filmbemutató a könyvtár videótárából

október 15.

Győri és nagykanizsai könyvtárosok találkozója

október 18.

Esztergomi és nagykanizsai könyvtárosok találkozója

Keszthely – Fejér György Városi Könyvtár

2004. október 1.

“Varázslatos karosszék”- Kézműves foglalkozás, gyöngyfűzés

2004. október 18-19.

Dombok Ölelésében – Kiállítás a Magyar Festészet Napja alkalmából: Somogy és Zala megye festőművészei

2004. október 25.

Szakmai Nap az MKE Zala Megyei Szervezetével együttműködve – Könyvtárak a nyelvtanulás-nyelvtanítás szolgálatában

2004. október 26.

Szóllósi Máté akvarelljei – Kiállítás

Lenti – Városi Művelődési Központ és Könyvtár

2004. október 26.

Óvodások szavalóversenye

2004. október 30.

Kézműves foglalkozás

TUDÓSÍTÁSOK

Letenye – Fáklya Művelődési Ház és Könyvtár

2004. október 6 – november 6.
Keresztury Dezső emlékkiállítás

2004. október 14.
“Egymás közt a könyvtárban”- Hálózati könyvtárosok szakmai találkozója

Vonyarcvashegy – Művelődési Ház és Könyvtár

2004. október 23.
50 éves a vonyarcvashegyi Művelődési Ház és Könyvtár – Ünnepi megemlékezés

Gyenesdiás – József Attila Klubkönyvtár

2004. október 27.
Olvasókör alakuló összejövetele

2004. október 11.
Könyvbemutató – Páli Lajos: Hegyközség története, Gyenesdiás. 350 éves a diási hegyközség (1653-2003)

Zalakaros – Városi és Iskolai Könyvtár

2004. október 4.
Az eMagyarország Pont megnyitója

Kézműves foglalkozás résztvevői a DFMK gyermekkönyvtárában

INGYENES MÚZEUMI BELÉPŐ

A Kulturális Közlöny január 3-án megjelent 2005. évi 1. száma tájékoztatót közöl a muzeális intézmények díjmentes látogatását biztosító igazolásról (19-20. p.): "A nemzeti kulturális örökség minisztere úgy döntött, hogy az ingyenes múzeumi belépésre jogosító igazolások érvényességének határidejét 2005. december 31-ig meghosszabbítja. Az új belépőkártyákat a minisztérium már az Európai Unió előírásai szerint módosított rendelet alapján, 2005. folyamán fogja elkészíttetni és elosztani; addig a mostani példányok maradnak használatban."

Az első szétosztás óta újonnan belépett kollégák számára - a korábban kialakított feltételek megtartása mellett és a korábbiakhoz hasonló átadási-átvételi módszerrel - további kártyák a Könyvtári Intézetnél igényelhetők (hangodi@oszk.hu).

ÉRDEKELTSÉGNÖVELŐ TÁMOGATÁS

A 23/2004. (IX. 20.) NKÖM rendelet 6. § (2) bekezdése szerint módosult a 4/2004. (II. 20.) NKÖM rendelet 1. §-a. A rendeletmódosítás célja, hogy azon települések önkormányzatai is igényelhessék az érdekeltségnövelő támogatást, amelyek a nyilvános könyvtári szolgáltatásokat megrendelés útján biztosítják.

A könyvtárak érdekeltségnövelő támogatásával kapcsolatos további tudnivalók változatlanok. A községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi önkormányzat február 20-ig értesíti a területileg illetékes megyei, fővárosi könyvtárat. A megyei és fővárosi önkormányzat ugyancsak február 20-ig értesíti közvetlenül a Könyvtári Intézetet. A megyei, fővárosi könyvtár az adatokat azok ellenőrzése és összesítése után március 31-ig továbbítja a Könyvtári Intézetnek.

A NAGY KÖNYV

A Nagy Könyv címmel új országos akció indul, amelynek a Nagy-Britanniában óriási sikert aratott BBC-műsor és hozzá kapcsolódó olvasó-mozgalom magyar változata lesz. A projekt a KELLO Nagy Könyv Propagandairoda és az MTV együttműködésében valósul meg. A kezdeményezés legfőbb támogatója az NKA és a NKÖM. A program 2005. március 15-én indul és 2005. december 17-ig tart. Sikeres lebonyolításában a könyvtárak is részt vesznek. A Programiroda előzetes tájékoztatása szerint a feladataink között szerepelnek a promóciós anyagok, felhívások terjesztése, olvasókörök, rendezvények, író-olvasó találkozók, műveltségi vetélkedők szervezése.

FIGYELŐ

A 2004. ÉVI ÉRDEKELTSÉGNÖVELŐ TÁMOGATÁS ÉS A FELZÁRKÓZTATÓ PÁLYÁZAT EREDMÉNYEI ZALÁBAN

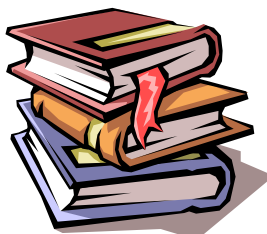
Sorszám	A település neve	Érdekeltségnövelő támogatás (eFt)	Felzárkóztató pályázat (eFt)
1.	Zalaegerszeg	1104	
2.	Alibánfa		10
3.	Alsónemesapáti	12	15
4.	Alsópáhok	27	
5.	Babosdöbréte		10
6.	Bak	31	
7.	Balatongyörök	40	
8.	Barlahida	42	
9.	Bánokszentgyörgy	14	
10.	Bázakerettye		10
11.	Becsehely	30	15
12.	Becsvölgye	33	
13.	Belsőárd		10
14.	Bezeréd	11	
15.	Bocfölde	16	
16.	Borsfa	42	
17.	Böde		30
18.	Bucuszentlászló	36	
19.	Cserszegtomaj	122	
20.	Csesztreg	34	
21.	Csonkahegyhát	28	
22.	Csömödér	32	
23.	Csörnyeföld	25	
24.	Dióskál	37	
25.	Egervár	21	
26.	Felsőrajk	23	
27.	Fityeház	21	
28.	Gellénháza	36	
29.	Gelse	95	
30.	Gósfa	17	
31.	Gyenesdiás	104	
32.	Hagyárosbörönd	15	
33.	Hahót	64	
34.	Hévíz	100	150
35.	Hottó	14	
36.	Iklódbördöce	13	
37.	Karmacs	12	
38.	Kálócfa	12	
39.	Kávás	13	
40.	Kehidakustány	29	

FIGYELŐ

Sorszám	A település neve	Érdekeltségnövelő támogatás (eFt)	Felzárkóztató pályázat (eFt)
41.	Kerkabarabás	14	
42.	Keszthely	1530	
43.	Kisbuccsa	25	
44.	Kiskutas	10	
45.	Kustánszeg	26	
46.	Lakhegy	12	
47.	Lenti	655	
48.	Letenye	289	
49.	Lovászi	125	
50.	Magyarszerdahely	10	
51.	Miháld	25	
52.	Mikekarácsonyfa	19	
53.	Milejszeg	10	
54.	Murakeresztúr	18	25
55.	Muraszemenye	47	
56.	Nagykanizsa	1453	
57.	Nagykapornak	19	
58.	Nagyrécsce	17	
59.	Nemesapáti	31	
60.	Nemeshetés	21	
61.	Nemesszentandrás	11	
62.	Ozmánbük		15
63.	Pacsa	31	25
64.	Pakod	116	
65.	Páka	114	
66.	Petrivente	18	
67.	Pókaszepetk	59	
68.	Pórszombat	16	
69.	Pölöske	33	
70.	Pölöskefő		30
71.	Pusztamagyaród	46	
72.	Pusztaszentlászló	10	
73.	Rezi	18	
74.	Salomvár	11	
75.	Sand	18	
76.	Sármellék	63	
77.	Söjtör	101	
78.	Surd	11	10
79.	Szentgyörgyvölgy	24	
80.	Szepetnek	52	50
81.	Szilvág	14	
82.	Teskánd	24	
83.	Tófej	14	
84.	Tornyiszentmiklós	94	

FIGYELŐ

Sorszám	A település neve	Érdekeltségnövelő támogatás (eFt)	Felzárkóztató pályázat (eFt)
85.	Tótszentmárton	26	
86.	Tótszerdahely	14	
87.	Türje	55	
88.	Újudvar		10
89.	Vasboldogasszony	11	
90.	Vaspör	10	
91.	Várfölde	14	
92.	Várvölgy	28	
93.	Vonyarcvashegy	77	
94.	Zalaapáti	57	
95.	Zalabaksa	30	
96.	Zalabér		25
97.	Zalaboldogfa	10	
98.	Zalacsány	15	
99.	Zalacséb	10	
100.	Zalaegerszeg	1266	
101.	Zalakaros	164	
102.	Zalacomár	91	
103.	Zalalövő	218	
104.	Zalaszabar	23	
105.	Zalaszántó	46	
106.	Zalászentbalázs	59	
107.	Zalászentgrót	209	
108.	Zalászentgyörgy	11	
109.	Zalászentiván	64	
110.	Zalászentmárton	14	
111.	Zalászentmihály	19	
112.	Zalatárnok	13	
Összesen:		10113	440

FIGYELŐ

**NKA KÖNYVTÁRI SZAKKOLÉGIUM PÁLYÁZATOK 2004. ÉVI
EREDMÉNYEI ZALA MEGYÉBEN**

NÉV	HELY	PÁLYÁZAT LEÍRÁSA	MEGÍTÉLT T ÖSSZEG
NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK			
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	Zalaegerszeg	Erdélyi közérdekű adatbázis előállítására	700.000 Ft
SZAKMAI PROGRAMOKRA, TOVÁBBKÉPZÉSRE			
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	A lakosság számára szervezett multimédiás tanfolyamok lebonyolítására	800.000 Ft
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	Zalaegerszeg	Internet tanfolyam lebonyolítására	200.000 Ft
József Attila Városi Könyvtár, Zalaegerszeg	Zalaegerszeg	Eu-s ismeretek bővítése céljából szervezett programok lebonyolítására	200.000 Ft
Közművelődési Könyvtár	Pölöske	Pölöske, Kisbucsa és Nemeshegyes községek által társulási formában szervezett elektronikus szolgáltatások és internet használói tanfolyam megvalósítására	290.000 Ft
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	Utak, elképzelések, lehetőségek a települések kulturális életében című szakmai nap megrendezésére	500.000 Ft
Halis István Városi Könyvtár	Nagykanizsa	Helyismereti kiadványok digitalizálása a határon túli magyarság szolgálatában tematikájú konferencia megrendezésére	300.000 Ft
SZAKMAI ESZKÖZFEJLESZTÉS			
Petőfi Sándor Emlékkönyvtár	Gelse	A Petőfi Sándor Emlékkönyvtár új bútorzatának beszerzésére	1.217.000 Ft

FIGYELŐ

KÖNYVTÁRI RENDEZVÉNYEK			
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	Könyvtárak a nyelvtanulás-nyelvtanítás szolgálatában tematikájú előadássorozat megrendezésére	559.000 Ft
KÖNYVTÁRSZAKMAI KIADVÁNYOK MEGJELENTETÉSÉRE			
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	Zalai Életrajzi Kislexikon megjelentetésére	500.000 Ft
KÖNYVTÁRSZAKMAI KIADVÁNYOK ELŐKÉSZÍTÉSÉRE			
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	A szakmai alapismeretek kistéleplési könyvtárosoknak című kiadvány kéziratának elkészíttetésére	221.000 Ft
GYERMEKPROGRAMOKRA			
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	Gyermekek jövőjét építő rendezvények lebonyolítására	470.000 Ft
Halis István Városi Könyvtár	Nagykanizsa	Lapozz bele-kattanj rá címmel kis kiadványszerkesztők klubja - gyerekkönyvtári foglalkozások lebonyolítására	400.000 Ft
Nova Községi Önkormányzat	Nova	A község nyilvános könyvtárában tartandó gyermekprogramok megrendezésére	100.000 Ft
KÖNYVTÁRI DOKUMENTUMOK ÁLLOMÁNYVÉDELME			
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	Egyedi muzeális könyvtári dokumentumok restaurálására	70.000 Ft
Deák Ferenc Megyei Könyvtár	Zalaegerszeg	Könyvtári dokumentumok újraköttetésére	350.000 Ft

KÖZGYŰJTEMÉNYEK TANÁCSKOZÁSA

Tudományos kutatások a zalai közgyűjteményekben címmel rendezte meg a Zala Megyei Levéltár 2004. november 3-4-én szakmai tanácskozását Zalaegerszegen, a város Dísztermében.

A rendezvény a magyar tudomány napja előtt tisztelegve mutatta be azon zalai közgyűjteményekben dolgozó kutatók, történészek, levéltárosok, múzeológusok és könyvtárosok munkáját, akik vállalkoztak egy-egy előadás megtartására. Egyben mérleget is készítve ezzel az előző évek kutatásairól, munkáiról, és természetesen megismertette mindezt a szakmai nyilvánossággal. Ebben az évben, a zalai könyvtárosok közül Kardos Ferenc (HIVK) a *Zalai Közlöny digitalizálásának tanulságai*, és Néprajzi antropológiai kutatások Zala megyében címmel, míg Tóth Judit (DFMK) *Új lehetőségek a könyvtárak kínálatában. Tartalomszolgáltatás a megyei könyvtár honlapján.* című előadását ismertette a jelenlévőkkel.

A kétnapos összejevetel nagyon jó lehetőséget biztosított arra, hogy bepillantást nyerjünk – és nyújtsunk! – a társintézmények munkájába, megismerhessük egymás eredményeit, segítve ezzel is a közös munkánkat.

Sajnálatos azonban, hogy az egyes intézményekből kevés kolléga tudott részt venni a tanácskozáson, pedig a tulajdonképpeni haszon az lett volna, ha mind többen megismerkedhettünk volna a színvonalas előadásokkal.

Tóth Judit

ELLÁTÓRENDSZEREK, HÁLÓZATI GONDOZÁS

Zalaegerszegi Ellátórendszer

A 2003-as évhez képest a községek befizetésén nem változtattunk. A kötetek 70 %-át a könyvesboltokban és más könyvterjesztőknél vásároljuk el. A tavalyi évhez képest ismételen nem fizetett két község: Bocfölde és Csatár. Elmaradásukat a szakfelügyeleti vizsgálat is megerősítette.

Könyvtáraink 95 %-ában, a különböző pályázatoknak és a helyi fejlesztéseknek köszönhetően megtörtént a fűtéskorszerűsítés, és a könyvtárhelyiségek otthonosabbá tétele. Esztétikus, új könyvtári bútorokat vásároltak, amelyben nagyban növelte a könyvtárak működési feltételeinek a javulását.

Átadás-átvétel 5 községben történt az év folyamán személyi változás miatt: Kiskutas, Milejszeg, Petrikeresztúr, Tófej, Vaspör.

Munkaterv szerinti állományellenőrzés történt Vaspörben és fiókkönyvtárában Velencében, ahol állománykivonás is történt. Nagyarányú állományapasztás- és ellenőrzést végeztünk az önállóan szerzeményező Zalaszentivánon a DFMK módszertani csoportjával közösen. Sárhidán a többféle helyről kapott állomány szétválogatására és az átletárolás beindítására került sor. Állományrendezést végeztünk Babosdöbrétén, Baktüttösön, Lakhegyen és Németfaluban.

Kiss Gábor könyvajándékot ad át Kovács Lászlóné sárhidai könyvtárosnak

Új könyvek kiszállítása és a csereállomány továbbvitele 5 alkalommal történt az év folyamán. A harmadik alkalommal községi könyvtárosainknak lehetőséget biztosítottunk arra, hogy ők válogathassanak kurrens állományunkból. A könyvtárosok nagy része élt is ezzel a lehetőséggel.

Területünkön 10 községi könyvtárban került sor szakfelügyeleti vizsgálatra és utóvizsgálatra, amelyek előkészítésével segítettük a szakfelügyelők munkáját.

2003-2004-ben nagymértékű informatikai fejlesztést kaptak községi könyvtáraink. Az 51 „ellátós” és a 14 önállóan szerzeményező könyvtárunk közül 29 község olvasói használhatják az internetet, vagy a könyvtárban, vagy az épületen belül áll rendelkezésükre a világháló. A 65 könyvtár közül 17 működik egy helyiségben a teleházzal.

A pályázatokkal kapcsolatban elmondhatjuk, hogy ebben az évben „Felzárkóztató” pályázat segítségével 5 könyvtárunk gyarapíthatta állományát, az „Érdekeltségnövelő Állami Támogatásból” 30 könyvtárunk részesülhetett. A „Könyvtárpártoló Önkormányzati Cím-2004” pályázaton 2 könyvtárunk nyert 250-250 ezer Ft-ot. (Baktüttös, Vaspör) Ez utóbbi címmel már 12 könyvtárunk büszkélkedhet. Elbírálás alatt áll a Nyugat-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanácshoz benyújtott pályázat. Böde, Dobronhegy, Teskánd és Vaspör a B-kategóriában pályázott a könyvtári szolgáltatások végzésére alkalmas helyiségek kialakítására, nyilvános könyvtárak felújítására.

A csonkahegyháti és a milejszegi teleház- és könyvtárvezetők a Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár által szervezett OKJ-s könyvtáros asszisztensi tanfolyamot végzik. A 252 órás, egy tanéves képzésen a hagyományos könyvtári ismereteken kívül informatikát is tanulnak.

Pál Éva

Keszthelyi Ellátórendszer

Január végén elkészítettük az elszámolásokat az önkormányzatoknak és a szerződésekkel együtt kivittük a polgármesteri hivatalokhoz. 2004-re 35 önkormányzattal kötöttünk szerződést.

Új könyvtárosa van 2003. szeptemberétől a cerszegtomaji községi és iskolai könyvtárnak Ódorné Bognár Eszter személyében. 2004. január 1-től Rezi kettős funkciójú könyvtárának Bontóné Varga Zita, helyi pedagógus a könyvtárosa. Egeraracsán pedig Márkus Zoltánné vette át a könyvtári teendőket.

Selejtezést végeztünk Sármellék, Egeraracs, Rezi és Alsópáhok, Vindornyaszőlős, Zalaszentlászló, Alsópáhok II könyvtáraiban.

Január végén a gyerekkönyvtár régi polcait az alábbi községi könyvtárak kapták meg: Vindornyaszőlős, Kisgörbő, Karmacs, Rezi, Nemesbük.

Számítógépet nyert: Bókaháza, Cerszegtomaj, Gyenesdiás, Kallosd, Rezi, Zalaszentlászló, Zalavár könyvtára.

Szakmai továbbképzésen vettünk részt április 1-én Körmenten, április 2-án a József Attila Városi Könyvtárban.

Cerszegtomajon, Alsópáhokon, Szalapán, Sármelléken, Vonyarcvashegyen szakfelügyeleti vizsgálat zajlott. A zalavári utóvizsgálat kellemetlen eredménnyel zárult.

Felújítás miatt zárva volt március és szeptember között a Szentpéterúr, június és július között Zalaszántó könyvtára. Ez utóbbi már elkészült, pályázaton nyertek a felújításhoz 2,5 millió forintot. Zalaváron júniusban festés volt.

Júliusban vindornyaszőlősi könyvtár átköltözött az új épületbe, segítettünk a raktári rend kialakításában. Költözésre került sor Tilajban és Vindornyalakon is.

Minden tagkönyvtárba kiszállítottuk a cserét és a törzsanyagot (a nem fizető önkormányzatok könyvtárai törzsanyagot nem kaptak). A gépkocsival 2473 km-t tettünk meg.

Az önkormányzatok összesen 2 283 000 Ft-ot utaltak át az ellátórendszer számlájára. A nem fizető önkormányzatokat szóban és telefonon is felszólítottuk.

Beleltározunk a KELLO-tól vásárolt 500 db könyvet, 1 018 909 Ft értékben és más forrásból vásárolt 22 db dokumentumot 26 401 Ft értékben, valamint 35 ajándék könyvet.

Rendezvények:

Január 27-én a Rezi Nőklub tagjainak Cséby Géza bemutatta Simán Mária: Szignálta Tóth Antal c. kötetét.

Február 16-án a Városi Könyvtárban szervezett szakmai napon 10 községi könyvtáros vett részt.

Március 17-én Vidra Szabó Ferenc végzett felmérést az ellátórendszer munkájáról.

Március 22-én a József Attila szavalóverseny területi döntőjén 16 városkörnyéki tanuló vett részt, a serleg Zalaapátié lett.

Március 24-én Sármelléken Simán Mária kötetét bemutatta Cséby Géza, a kötetbemutatóhoz kiállítást rendeztek Tóth Antal festményeiből.

Március 25-én Sármelléken könyvtárhasználati vetélkedőt tartottak alsótagozatos diákoknak.

Április 7-én Várvölgyön a magyar nyelv hete alkalmából Kardos Gy. József „Játékos magyar nyelv” címmel tartott előadást 6-8. osztályos tanulóknak.

Költészet napi megemlékezést tartottak Vonyarcvashegyen április 14-én, és Gyenesdiáson április 19-én, mindkét rendezvény vendége Pálfalvi Nándor író-költő volt. Bemutatásra került a „Nélküled bolyongtam” című verseskötete.

Az elmúlt évekhez hasonlóan sokszínű rendezvényekkel készültünk a Gyermekkönyvhét megünneplésére. A program:

November 13. Vonyarvashegy Művelődési Ház és Könyvtár: „Nekem tetszett, olvasd el te is!” Könyvajánló kisiskolásoknak. A foglalkozást vezette: Csudai Zoltánné könyvtáros.

November 17. Sármellék ÁMK. „Képzeljétek mi történt velem” - Figura Ede zenés műsorát élvezték az óvodások és az általános iskola tanulói egyaránt. A rendezvényt az ÁMK finanszírozta.

November 23-án vendégünk Nógrádi Gábor író volt. 10 órakor a gyenesdiási községháza dísztermében 100 felső tagozatos tanulónak mesélt az olvasás fontosságáról, szépségéről, az életünkben betöltött jelentős szerepéről. Majd 12 órakor az alsópáhoki Általános Iskola felső tagozatos tanulóival találkozott. Mindkét találkozó költségeit a vendéglátó községek fizették.

November 24-én a zalavári Általános Iskola alsó tagozatos tanulói Cséby Gézával találkoztak. Bemutatásra került a „Póni ette makaróni” c. gyermekverskötete. Majd Sármelléken az ÁMK Könyvtárában „Bemutatjuk az EU új tagállamát, Lengyelországot.” címmel tartott a 8. osztályosoknak előadást. Bemutatásra került „Az égbolt hajfonatai” c. kétnyelvű műfordításkötete is. Ezt a két előadást a TIT fizette, ez úton is köszönjük a támogatásukat.

Rózsás Jánost a cerszegtomaji Szabó István Általános Iskola látta vendégül ezen a napon.

A Gyermekkönyvheti programokon túl, a felnőttek számára az alábbi rendezvények zajlottak:

Október 27-én volt a Gyenesdiási Olvasókör alakuló összejövedele. Vendégük Deák Ákos plébános volt.

Október 29-én a cerszegtomaji nyugdíjas klubban került bemutatásra Cséby Géza műfordításkötete, a XX. századi lengyel költők antológiája, „Az égbolt hajfonatai.”

November 26-án ugyanitt a községi könyvtárban Kardos József pedagógus Balassi Bálintról emlékezett meg évfordulója kapcsán. A két utóbbi előadást a TIT finanszírozta.

Szabó Ilona

Lenti Ellátórendszer

2004 második félévében bekövetkezett változások a könyvtárak működési feltételeiben:

Mikekarácsonyfán 2004. októberében új helyre, a faluközpontba költözött a könyvtár. A polgármesteri hivatal épületében a felújított, gázfűtéssel ellátott helyiségben sokkal kedvezőbb körülmények között fogadhatja a látogatóit. A könyvtárban helyezték el az önkormányzati pályázaton nyert számítógépet. Az Internet-hozzáférés közeljövőben történő biztosításával mintaszerűen oldották meg - a

rendelkezésre álló erőforrások koncentrálásával - a feltehetően hatékonyabbnak bizonyuló működtetési formát.

Nován, 2004 novemberében önkormányzati ráfordításból és pályázati pénzből a könyvtár elhelyezését biztosító épület teljes külső tatarozását, valamint a belső felújításokat végezték el. Elkészült az épület környékének térkövezése.

Nemesnép község önkormányzata két év kihagyása után újból belépett az ellátórendszerbe. A 2004. november 2-án megtartott testületi ülésükön a képviselők újból az ellátórendszeri szolgáltatások igénybevétele mellett döntöttek.

Pákán változott a felnőtt részleg könyvtárosának személye. Az új könyvtáros Rikli Katalin. Alkalmazását a sikeres eMagyarország Pont pályázat tette lehetővé. Könyvtárosi feladatait megbízási szerződés alapján napi 6 órában látja el. Lakossági hozzáférés szempontjából is nagyon kedvező a heti 2 órás nyitvatartási idő napi 6 órára való változása. Az önkormányzat által nyert 3 számítógép közül 1 a könyvtárban került el helyezésre. A telefon, multifunkciós számítógép, Internet-hozzáférés lehetőségeinek kihasználása nagy előbbrelépést jelent könyvtárosnak és látogatóinak egyaránt.

Stéber Ferencné Csögi Ágnes

Nagykanizsai Ellátórendszer

A 2004-es évet a Munkanaplók, a Beiratkozási naplók, a Statisztikai jelentések, postázásával (mellékelve az érdekltség-növelő támogatáshoz szükséges kimutatást is) kezdtük. Aztán a statisztikák begyűjtése és összesítése következett.

Még januárban elküldtük az önkormányzatoknak az év végi elszámolást a 2003. évre szerződött, könyvbeszerzési összeg felhasználásáról, és egyben az új szerződéseket is.

A 2004-es évre összesen 33 község önkormányzata szerződött velünk 1 millió 782 ezer Ft értékben. Ez több mint a tavalyi befizetések összege, ami 1.554 ezer Ft volt. A szerződött községek száma emelkedett mert Gelsesziget is belépett az ellátórendszerbe. Belezna viszont ebben az évben szüneteltetett, nem kötött szerződést velünk könyvellátásra.

Az Ellátó Rendszer tagjai 2004-ben: Alsórajk, Belezna, Bucsuta, Csapi, Eszteregnye, Felsőrajk, Fűzvölgy, Galambok, Garabonc, Gelsesziget, Hahót, Homokkomárom, Hosszúvölgy, Kerecseny, Kistrécsé, Lízó, Magyarszerdahely, Miháld, Murakeresztúr, Nagybakónak, Nagyrada, Nemespátró, Petrivente, Pötréte, Pusztamagyaród, Sand, Sormás, Surd, Szepetnek, Valkonya, Zalamerénye, Zalasabar, Zalaszentjakab, Zalaújlak.

Az ellátórendszerhez tartozó községekben megtörtént az állománybővítés és mint minden évben, most is, 4 alkalommal szállítottunk könyvet, cseréletként és tartósletként.

Júliusban, miután megkaptuk az érdekltség-növelő támogatást elnyert könyvtárak listáját, kipostáztuk erre vonatkozó leveleinket és szerződésünket.

Érdekltség-növelő támogatást kapott az ellátórendszerhez tartozó könyvtárak közül 11 községi könyvtár, összesen 341 ezer Ft-ot. Ennek egy részét szintén az ellátórendszer költötte el, a falvak könyvtárainak állománybővítésére, ezzel megkönnyítve elszámolásukat, és szakszerű, folyamatos állománygyarapítást biztosítva. 9 községi önkormányzat szerződött velünk, 278 ezer Ft összegben.

Ezeket a könyveket is megkapták már a könyvtárak. A kiszállított könyvekről tételes elszámolás készült az önkormányzatoknak, amit átadtunk nekik.

Az aktuális pályázatokról rendszeresen tájékoztatjuk az önkormányzatokat és a könyvtárosokat. Az e-mail-es kapcsolat szinte minden könyvtárral, polgármesteri hivattal kiépült. A pályázatok kitöltéséhez segítséget, s ha kérnek, ajánlást is adunk. Az ellátórendszerünkhöz tartozó községi könyvtárakban kisebb változások történtek. Több könyvtár nyert számítógépet a pályázatokon és elkezdődött a teleházak kialakítása.

Hosszúvölgyön két nagyobb helyiségbe költözött a könyvtár és a teleház itt is is elkezdte működését. A könyvtárban leltár, állománykivonás és rendezés volt.

A bucsutai községi könyvtár felújítása az önkormányzat által nyert pályázati összegből elkezdődött. A könyvtár ideiglenesen a polgármesteri hivatal egyik helyiségében működik.

Murakeresztúron a könyvtár mellett szintén teleház kezdte meg működését.

Surdon a könyvtár, az óvoda és az iskola összevonásával ÁMK alakult.

Gelseszigeten a nemrég átadott, gyönyörű, új kultúrházban még nem készültek el a könyvespolcok, így a könyvek egyelőre a földön vannak.

Petriventén a polgármesteri hivatal felújítása miatt a tavaszi könyvszállítás elmaradt (mivel a hivatal a könyvtár épületébe költözött). Ősztől már a régi helyén várja olvasóit a felújított könyvtár.

Rendezvényeink is voltak szép számmal:

Február 17-én szakmai napot rendezett könyvtárunk Az esélyegyenlőség elveinek érvényesítése az információ és dokumentumszolgáltatásban címmel, mely Letenye, Nagykanizsa, Zalakaros és régiója nyilvános, iskolai és szakkönyvtárainak továbbképzése volt.

Emléknapot tartottunk 2004. február 22-én szombaton, a 77 éve elhunyt Halis István, könyvtárunk névadója tiszteletére. A programon előadások hangzottak el a könyvtár névadójának munkásságáról és részletek mutattunk be műveiből. Kísérő rendezvényként felfrissítettük kiállításunkat Halis Istvánról és megkoszorúztuk szülőháza falán (Petőfi utca 39.) elhelyezett emléktáblát.

A 75. Ünnepi Könyvhét rendezvénye a nagykanizsai születésű Bánki Éva író *"Esőváros"* című nagyszerű családragényének bemutatása volt. Községi könyvtáraink közül Murakeresztúron a helyi kötődésű Szoliva János költői estjére került sor.

Szeptember 27-én egy jól sikerült, szakmai kirándulást szervezett Lendvára az MKE Zala megyei szervezete, melyen községi könyvtárosaink is nagy számban részt vettek.

Nyelvtanulás - könyvtár – régió. Könyvtárak a nyelvtanulás - nyelvtanítás szolgálatában című, nyílt szakmai napra került sor november 8-án könyvtárunkban. A szakmai napon, a február 17-én rendezetthez hasonlóan, a községi, az iskolai és az intézményi könyvtárosok hallgathatták az előadásokat. A könyvtárosainkkal kiépített jó kapcsolatainknak köszönhetjük, hogy rendezvényeinken egyre többen vesznek részt.

Pánczél Edit és Szabó Erzsébet

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR

A Keresztury Irodalmi Kör és a könyvtár közös rendezvényei:

2004. szeptember 28.

A Keresztury Irodalmi Kör évadnyitó ülése: a 100 éve született Keresztury Dezsőre emlékeztünk (bemutatásra került a szerző *Szétbogozhatatlan* c. verseskötete, a *Keresztury Dezső 1904-1996* c. CD, valamint a zalaegerszegi ünnepségekről készült videofilm).

2004. október 26.

'56 *Zalában*. '56 Zala megyei kronológiája és személyi adattára (szerk. Csomor Erzsébet, Kapiller Imre) c. kétkötetes munkájának bemutatása kapcsán emlékezés a forradalomra.

2004. november 30.

Fókuszban a *Pannon Tükör*. Péntek Imre József Attila-díjas költő, főszerkesztő és Kiss Gábor igazgató közösen adott „történeti áttekintést” a 9 éve létező irodalmi, honismereti folyóiratról.

2004. december 7.

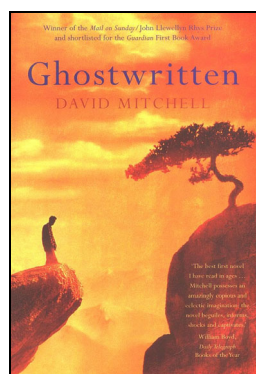
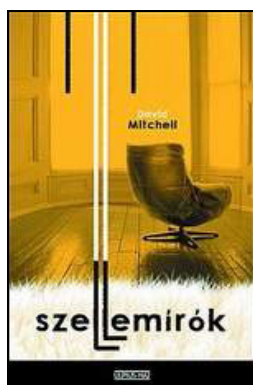
A karácsonyi ünnepkör szokásai, babonái – Marx Mária néprajzkutató előadása.

A British Council Hungary és a könyvtár közös rendezvénye:

2004. november 9.

David Mitchell: *Szellemírók* (Ghostwritten) c. könyvének angol nyelvű bemutatója.

Devecz Lászlóné

DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR GYERMEKKÖNYVTÁRA

Júliusban Balatongyörökön vehettek részt - a József Attila Városi Könyvtárral közösen szervezett - *olvasótáborban* a hátrányos helyzetű zalai gyerekek. Az olvasótábor ez évi témája az Európai Unió csatlakozáshoz kapcsolódott: az uniós országok művészetével, kultúrájával ismerkedtek a gyerekek. A programok között szerepelt drámapedagógiai és kézműves foglalkozás, valamint az elmaradhatatlan kirándulás, ezúttal a sümegi várba. Bár az idő nem kedvezett a vízparti táborozásnak, azért a jókedv és a jó hangulat a tábor végéig kitartott: ismét felejthetetlen napokat tölthettünk együtt, mint már oly sokszor!

A zalai könyv- és könyvtárbarát gyerekek öröme – a nagyon csekély anyagi forrás ellenére – ismét megszervezte novemberben a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely a Zalai *gyermekkönyvhetek* rendezvénysorozatát. A hagyományos rendezvények (író-olvasó találkozók, rendhagyó könyvtári foglalkozások rajzkiállítások, stb.) mellett külön említésre érdemesek azok az *irodalmi versenyek*, amelyek több helyszínen és több korosztály (8-18 évesek) számára adtak lehetőséget arra, hogy a résztvevők összemérhessék előadói képességeiket vers- és prózamondásból. Egyúttal lehetőség nyílt arra ezeken a programokon, hogy a gyerekek és a fiatalok hitet tegyenek a magyar költészet és széppróza szeretete mellett, ami a közönség számára sokszor szívet melengető volt.

A gyermekkönyvhét keretében rendeztük meg a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban a Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi *továbbképzését*, melyen CD-ROM és internet-használati bemutató foglalkozásokra került sor (részletesebben lásd. a 15-17. oldalon).

Zsirainé Kulcsár Mária mézeskalács készítésével ismerteti meg a gyerekeket a DFMK gyermekkönyvtárban

„*A fogyatékos gyerekek társadalmi integrációját segítő művészeti foglalkozások támogatása*” pályázat elnyerésével a 2004/2005. tanévben lehetőségünk nyílt könyvtári foglalkozásaink tematikájának kiszélesítésére; arra, hogy művészeti tartalmú programok élményével ajándékozhatjuk meg a segítségre szoruló gyerekeket. E pályázati

támogatással 2004. novemberétől 2005. áprilisáig a következő foglalkozási formákon vehetnek részt gyermekkönyvtárunkban együtt a fogyatékos és ép gyermekek:

- *Mesefeldolgozások drámapedagógiai módszerekkel és bábozással, melyek célja* a szépirodalmi olvasmányok sajátos feldolgozásával segíteni a művek befogadását.
- *Játékos kézműves foglalkozások, melyek* a kreativitás kibontakoztatása mellett az alkotás örömét is nyújthatják a résztvevőknek.

JÓZSEF ATTILA VÁROSI KÖNYVTÁR

November 12-én könyvtárunkban /a Deák SZKI 70 diákja részvételével / és a Zrínyi Miklós Gimnáziumban Pais István író, filozófus tartott **rendhagyó irodalomórát** középiskolai tanulóknak „A biblia igazi világa” címmel. Élvezetes, szórakoztató előadást hallhattunk a Bibliáról kicsit más megközelítésben.

Könyvtárunk gyermekrészlege **„Nálatok laknak-e állatok?”** címmel rajzpályázatot hirdetett kisiskolások számára, amelyben állatos mesék illusztrációit vártuk a pályázóktól. 102 kisgyerek 113 pályamunkáját értékelte a zsűri. A legszínvonalasabb munkákat benyújtó iskolák: Eötvös József Általános Iskola, Salomvári Általános Iskola, Ady Endre Művészeti Gimnázium és Általános Iskola. November 22-én került sor a nyertesek és a résztvevők jutalmazására, amikor Lengyák István nagykanizsai pedagógus mindenkit elvarázsolt sajátos állathajtogató és állatvágó technikájával. A legjobb rajzokból kiállítást rendeztünk, mely folyamatosan látogatható.

November 25-én **Próza Mondó Versenyt** rendeztünk a város középiskolás korosztályának. A vártnál kevesebb középiskola nevezett, de a 13 résztvevőtől nagyon színvonalas produkciókat hallhattunk. Az egyéni versengést Mészégető Mária /Apáczai ÁMK/, az iskolák versenyét az Apáczai ÁMK csapata nyerte.

November 27-én rendeztük meg hagyományos **Mesemondó Versenyünket** „**Állatsodák**” címmel, immár 28. alkalommal. Ebben az évben az Öveges József ÁMK 2. B. osztályos tanulói nyitották meg a rendezvényt „A kuruzsló” c. népmesével. 9 városi iskola 36 tanulója és 9 városkörnyéki iskola 34 tanulója versenyzett egymással a szép mesemondásban. A verseny minden résztvevője emléklapot és noteszt kapott, a nyertesek ezen kívül oklevélben és könyvjutalomban részesültek. Minden évfolyamon a közönség szavazata alapján is díjaztunk egy versenyzőt.

A verseny első helyezettjei:

1. osztály: Horváth Andrea	Pakod
Kustán Tamás	Csonkahegyhát
2. osztály: Gergály Dániel	Pakod
3. osztály: Molnár Lilla	Ady, Zeg.
4. osztály: Fehér Gábor	Liszt, Zeg.

December 6-án a Pannon Tükör kulturális folyóirattal közösen **kötetbemutatót** tartottunk. Kovács István József Attila-díjas költő, „Kézmozdulat a szürkületben” c. verseskötetét Péntek Imre, a folyóirat főszerkesztője mutatta be. Az irodalmi esten közreműködött Molnár Árpád előadóművész.

Kereki Judit

FEJÉR GYÖRGY VÁROSI KÖNYVTÁR

Október 18. III. Magyar Festészet Hete.: *Dombok ölelésében* – Könyvkiállítás megnyitó Zala és Somogy megye festészetéből.

Október 19. III. Magyar Festészet Napja: *Dombok ölelésében* címmel Kostyál László és Géger Melinda előadása.

Október 25. Összefogás a könyvtárakért – összefogás az olvasókért. *Könyvtárak a nyelvtanulás – nyelvtanítás szolgálatában.* Szakmai nap.

November 03. *Harmóniában a természettel* - Szöllősi Máté tanár festőművész kiállításának megnyitója.

November 04. Mit tehetünk életünkért és egészségünkért? című előadássorozat: *A stressz.* Előadó: Bakó László, a Család Egészségéért Alapítvány munkatársa.

November 11. *A Biblia igazi világa* - Pais István filozófiatörténész előadása.

November 16. Kukorelly Endre író, költő előadása az irodalomról középiskolások részére.

November 18. Mit tehetünk életünkért és egészségünkért? című előadássorozat: *Melatonin, a nyugalom és a megfiatalodás eszköze.* Előadó: Bakó László.

HÍREK

- November 29. Cséby Géza: *Az égbolt hajfonatai*: XX. századi lengyel költők című versfordításának bemutatója. Előadó: Kovács István.
- December 02. Jókai Mór halálának 100. évfordulóján 100 perces felolvasás a könyvtárosok közreműködésével az író műveiből.
- December 02. Mit tehetünk életünkért és egészségünkért? című előadássorozat: *Az immunrendszer, mint egészségünk alfája és omegája*. Előadó: Bakó László.

2004.decemberében *Keszthely város Szolgálatért Emlékérmét* vehette át Dr. Müller Róbertné, a könyvtár nyugalmába vonuló igazgatója, majd 2005. január 22-én a Magyar Kultúra Napján egy újabb kitüntetésben részesült: a nemzeti kulturális örökség minisztere a *Bibliotéka Emlékérem* díjat adományozta „Lizának,” a több évtizedes könyvtárosi tevékenységéért. (Gratulálunk! A szerk.)

Pappné Beke Judit

A KESZTHELYI GYERMEKKÖNYVTÁR MÁSODIK FÉLÉVI PROGRAMJAI

- Szeptember 10. Varázslatos karosszék: nyári olvasmányélmények szóban és rajzban
- Szeptember 17. Nyári olvasmányélmények című rajzkiállítás megnyitása
Varázslatos karosszék: a gyermekkönyvtár őszi díszbe öltöztetése
- Szeptember 23. Cserebere klub alakuló gyűlése könyvajánlóval
- Október 1. Varázslatos karosszék: gyöngyfüzés
- Október 8. Cserebere klub
- Október 21. Cserebere klub
- November 12. Varázslatos karosszék: díszgyertya készítés
- November 15-26. *Gyermekkönyvhetek*:
- November 15. Óvodások városi versmondó versenye
- November 15-19. Irodalmi rejtvenyjáték első fordulója
- November 17. Figura Ede zenés irodalmi műsora „Képzeldétek, mi történt velem” címmel
- November 18. Cserebere klub
- November 22. Mese teadélután: európai népek meséi
- November 22-26. Irodalmi rejtvenyjáték második fordulója
- November 23. Nógrádi Gábor író-olvasó találkozója
- November 26. Irodalmi rejtvenyjátékunk díjkiosztása

HÍREK

- November 26. Varázslatos karosszék: karácsonyi üdvözlőlap készítése
A gyermekkönyvtár téli díszbe öltöztetése
- December 6. Mikulás köszöntő
- December 17. Népek karácsonya: ünnepi hagyományok a nagyvilágban című foglalkozás
Könyvajánló a téli szünidőre
Karácsonyfa állítás

Tóth Rita

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT ÉS KÖNYVTÁR, LENTI

Lenti város önkormányzatának *Közművelődésért díját* vehette át Szép Zita könyvtáros 2005. január 9-én. (Gratulálunk. A szerk.)

A gyermekkönyvtár rendezvényei 2004. második félévben:

- Október 26. Óvodások versmondó versenye.
- November 9. Királyi portrék királyi mesék. Rajzkiállítás megnyitó.
- November 16. Mesebolt. Óvodás vetélkedő nagycsoportosoknak.
- November 26. Rácsendítő. Zenés verses délelőtt középső csoportosoknak.
- November 26. Könyvtárhasználati vetélkedő 5. osztályosoknak.
- December 2. Ezt meséltük a televízióban. Óvodás rajz kiállítás megnyitó és mesedélelőtt.

Minden hónap utolsó szombatján játszóház az aktualitások jegyében.

Tüske Lászlóné

FÁKLYA MŰVELŐDÉSI HÁZ ÉS KÖNYVTÁR, LETENYE

- Január 22. **A MAGYAR KULTÚRA NAPJA**
„Színek” – Bóháné Sasvár Éva nagykanizsai festő kiállítása
- Február 20. **BALASSI BÁLINT EMLÉKÉV**
Képeslapkiállítás Dr. Ferenczy Sándor magángyűjteményéből
„Balassi életútja” Előadó: Dr. Ferenczy Sándor
- Március 10. „Pillanatok” - Andróczy Károly letenyei születésű festőművész kiállítása
- Március 10. „Múltidéző” – fotókiállítás a város 15 évéről.

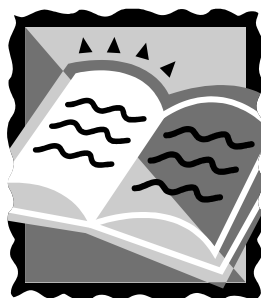
HÍREK

- Március 11. „*Letenye története*” – helytörténeti vetélkedő általános iskolásoknak
- Március 12. „*Letenye története*” – helytörténeti vetélkedő felnőtteknek
- Március 26. **KÖLTÉSNET NAPJA**
„*József Attila szavalóverseny*” – körzeti döntő
- Április 3. **KÖLTÉSNET NAPJA**
„*József Attila versmondó verseny*” – megyei döntő
- Április 5. „*A kereszt, mint a kereszténység küldetésének szimbóluma*” Előadó: Orsós Zoltán káplán
- Április 5 – Május 5. „*Kereszt – a keresztény hit jele*” – kiállítás magángyűjteményből.
„*Útmenti kereszték az Őrségből és Letenyéről*” – fotókiállítás
- Április 9. „*Jó reggelt, jó reggelt kedves liliomszál...*”
húsvétváró játszóház
- Április 23. „*Mura mente védett természeti értékei*”
Előadó: Lelkes András természetvédelmi felügyelő
- Április 29. „*Az EU és Magyarország*” – vetélkedő diákoknak
- Április 30. „*Együtt Európában*” – zenés irodalmi est
- Április 30- május 30. „*Művészet Európában – Európa művészete*” – a Magyar Éremgyűjtők Nagykanizsai Csoportjának érem- és bélyegkiállítása
„*Európai anizs*” – az EU tagállamaiból képeslap-kiállítás
„*Hangulatok*” – Móroczné Bálint Éva nagykanizsai festőművész kiállítása
- Május 1. Az „*eMagyarország Pont*” ünnepélyes avatása
Bélyeg és érembörze – szaktanácsadás
- Június 22. „*Visto*” – *Vida Furrer Stojkovič* svájci festőművész kiállítása
- Június 29-től augusztus 10-ig (keddenként) „*Kötelező olvasmányok képernyőn*” – videó vetítés általános iskolai kötelező olvasmányokból készült filmekből
- Július 3. „*Rechnitztól – Eisenstadtig*” Burgelandi kirándulás

HÍREK

- Július 22. „*Kik is azok a magyarok?*” – előadó Dr. Ferenczy Sándor
- Július 24. „*Fában megfogalmazott gondolatok*” - kiállítás a XIX. Letenyei Faszobrász alkotótelep munkáiból
- Augusztus 11–
szeptember 11 „*A pillanat tanúi*” – Katarina Pajtlar varasdi festőművész kiállítása
„*Eleink így mutatták – mi így folytatjuk*” – népművészeti kiállítás
Horváth Ottó zalaegerszegi fa- és csontfaragó alkotó kiállítása
- Október 6 - november 6. *Keresztury Dezső emlékkiállítás*
- Október 14. „*Egymás közt*” – hálózati könyvtárosok szakmai tanácskozása
- Október 14 – 30. „*Zalai festőtelepek 1996-2004*” – gyűjteményes festmény-kiállítás
- November 5. A MAGYAR TUDOMÁNY NAPJA
„*Keresztury Dezső a magyar művelődés szolgálatában*”
előadó: Dr. Németh József
„*Ihletéseim...*” Balogh Zoltán zalaegerszegi amatőr festő kiállítása
- November 26. Természettudományi Hetek
„*A szőlő és a bor*” – előadó: Molnár Ferenc
- December 10 – december 21. „*A karácsony varázsa*” – patchwork kiállítás
- December 22. „*Ó szép fenyő...*” – ünnepváró játszótér

Molnárné Pfeiffer Edit

HALIS ISTVÁN VÁROSI KÖNYVTÁR

2004. szeptember 4. Az első kanizsai dödöllefesztivál alkalmából borászati kiállítás nyílt.
2004. szeptember 6. 100 évvel ezelőtt született Keresztury Dezső. Kiállítás megnyitó.
2004. október 1. Finn nap a könyvtárban: *Helsinki olimpiai játékok 1952* fotókiállítás, utána képes élménybeszámoló egy friss finnországi útról. A kiállítást megnyitotta Pia Stjernvall asszony, a Finn Nagykövetség másodtitkára
2004. október 6. Az aradi vértanúkra való emlékezés jegyében Váradi Péter Pál - Löwey Lilla *Kovácsna és vidéke* című honismereti albumának bemutatója. Díszvendég: Gazda József Kovásznáról, a Kőrösi Csoma Sándor Közművelődési Egyesület elnöke. Házigazda: Czupi Gyula.
2004. október 11-16. Idősekért Nagykanizsán ünnepi hét. Idősek filmklubja és az „Én és a nagyapám,” „Én és a nagyanyám” irodalmi pályázat eredményhirdetése.
2004. november. Kiállítás nyílt a Bocskai-felkelés 400. évfordulójának tiszteletére.
2004. november 23. George Herbert Walker, az Amerikai Egyesült Államok nagykövete nagykanizsai látogatása alkalmából Litter Nándor polgármester társaságában könyvtárunkban középiskolás diákokkal találkozott. A látogatás emlékére az USA-val kapcsolatos magyar és angol nyelvű könyveket ajándékozott a könyvtárnak.

2004. november 29.

A nagykanizsai piarista iskola vendégeként városunkban tartózkodó Fésüs Éva könyvtárunkban is találkozott fiatal olvasóival. A gyermekkönyvtári részlegünkben létrejött találkozó résztvevői a Bolyai Általános Iskola diákjai voltak. A meseíró méltán ismert műve közül a következők találhatók könyvtárunkban: A csodálatos nyúlcipő, Aranypofácska, A zselici rét alatt, Az ezüst hegedű, Csaló az üveghegyen, Csupafül 22 meséje, Mesebatyu, Minibocs, Tündérvárta mesetájon.

Fésüs Éva

2004. december 14.

A Canissa Kiadó két újonnan megjelent albumának bemutatására került sor könyvtárunkban. A két kötet: a *Harangszó a dombok között* című fotóalbum és a *Zala ízei* gasztronómiai képeskönyv. Az albumokat Harkány László mutatta be, s ő vezette azt a beszélgetést is, melynek során megszólalt a köteteket kiadó Canissa Kiadó ügyvezető igazgatója, Magyar Tibor. Zámbó Tibor mesterszakács, aki a *Zalai ízek* című album receptjeit állította össze, beszélt vidékünk gasztronómiai értékeiről és arról az elvről, melyet követett a munkája során: a helyi étkekhez az itt termelt szőlőből készült borok illenek leginkább. Kotnyek István nagykanizsai "fotográfus" – akinek a képeit megcsodálhattuk a bemutatott könyvekben – a zalai tájhoz, az itt élő emberekhez való viszonyát mesélte el a

hallgatóságának vallomásszerű megszólalásában. A könyvek bemutatója kóstolóval zárult, melynek során lehetőség nyílt a receptekhez ajánlott borok megkóstolására is.

2004. december 15.

Farkas Ferenc zeneszerző születésének 99. évfordulója alkalmából könyvtárunk adott helyet az ünnepi megemlékezésnek. A Farkas Ferencről elnevezett zeneiskola tanárai előtt Kocsis Katalin zenei könyvtáros beszélt a nagykanizsai születésű zeneszerző életútjáról, művészetéről. A hangzó és videó illusztrációkkal kísért előadás mellett bemutatta a zeneszerzőről megjelent legfontosabb szakirodalmat és a könyvtár honlapjára készített Farkas Ferenc kiállítást. Az előadás végén Baráth Zoltán zeneiskolai igazgató idézte fel személyes találkozásait a magas kort megért, nem sokkal 95. születésnapja előtt, 2000. októberében elhunyt Farkas Ferencsel.

Dinnyés-Klub

Havi egy alkalommal a könyvtár vendége **Dinnyés József** daltulajdonos, aki 8 előadást tart a magyar költészet remekeiből, Balassi Bálinttól napjainkig bemutatva a haza és az elszakadt területek költészetének jeles képviselőit.

2004.

október 11.

Tartsd meg azért népedet. Énekek Bocskai Istvánról, Balassi Bálint énekei és a nemzet anyanyelvét megtartó zsoltáros nyelvről; Szenci Molnár Albert költészete.

november 8.

Szegény ország. A latin és a német nyelv ellenében a XVIII. század költői teremtették meg a magyar nyelvű költészetet. A

- kuruc évek után született meg a nemzeti irodalom. Többek között Baróti Szabó Dávid, Verseghy Ferenc, Nagy Imre, Virág Benedek, Pálóczi Horváth Ádám, Csokonai Vitéz Mihály és mások verseit hallhatók a műsorban.
- december 13.** **Vigasztaló.** A szabadságharc bukása után a nemzeti liberalizmust kálvinista költők, a transzcendens igényeket katolikus költők, a gondolkodás feudális maradványait a városi költők verselték meg.
- 2005.**
- január 10.** **Lélektől lélelig.** Az I. világháború és az ország területi veszteségei az íróársadalmat új kihívások elé állították. A Haza fogalma megváltozott, az anyanyelv szerepe felértékelődött. A nemzeti ideológiák megváltoztatták Európa arculatát.
- február 14.** **Fölfeszített nemzet.** Az elcsatolt területek magyar irodalmának önálló életét, kezdeti éveinek alkotásait ismerjük meg. Legendás nevek, ismeretlen alkotások: Sajó Sándor, Reményik Sándor, Mécs László, Győry Dezső, Olosz Lajos és sok más kiváló költő verse a Trianon utáni évtizedekből.
- március 7.** **Néma antológiák.** A II. világháború után az egész világot újra felosztották. Nemzeteket bénítottak meg a megváltoztathatatlan tünő politikai rendszerek. Ebben a mozdulatlan tünő állampolgári létben ismét a vers és a próza segítette az embereknek felülemelkedni a napi ideológiai harc okozta sérüléseken.
- április 11.** **Ének sírás után.** A szocializmus irodalomszemlélete az elcsatolt területek magyar irodalmát az utódállamok irodalmának tulajdonítja, a diaszpóra alkotásait kirekesztette. Az egyetemes magyar irodalomhoz tartozó alkotások megismerése, megismertetése a cél.
- május 9.** **Dallamos közérzetem.** "Részt venni vagy jelen lenni" volt a kérdés a szocialista kultúra idején. Ma sem különbség a helyzet. Erre keres választ a daltulajdonos saját szövegű dalaiban.

Kiállítások a könyvtárban

Halis István emlékkiállítás. A Thúry György Múzeum Halis ereklyéiből és saját Halis emléktárgyaiból, dokumentumaiból kialakított tárlat a kávézó bejáratánál látható.

Deák Ferenc kultusza Nagykanizsán, Zalában. Deák Ferenc születésének 200. évfordulója alkalmából a Thúry György Múzeum és a könyvtár anyagaiból létrehozott emlékkiállítás a Wlassics-teremben.

Farkas Ferenc emlékkiállítás. A zeneszerző hagyatékából a Farkas Ferenc Zeneiskolával közösen kialakított tárló a zenei gyűjteményben látható.

TEMI ZALAEGERSZEGI KÖNYVTÁRA

Mozgássérültek, vakok és gyengénlátók számára nyílt eMagyarország pont Zalaegerszegen a volt szakszervezeti könyvtárban 2004. szeptember 24-én. A megvalósítást az Informatikai és Hírközlési Minisztérium pályázati támogatása tette lehetővé. Az előtérben elhelyezett három Internet hozzáférést biztosító számítógép mellett egy speciális eszközt is elhelyeztek, amely a gépre vitt írott szöveget hanggá alakítja. A könyvtárban a jövőben tanfolyamokat is szerveznek, ahol elsajátítható a számítógép- és internet használat.

Antal József igazgató egy mozgássérült olvasónak mutatja be a számítógép használatát

TARTALOMJEGYZÉK

A szabadság kapujában. dr. Müller Róbertné nyílt levele	3
ÜNNEPELŐ KÖNYVTÁRAK	
Illésné Major Julianna: Összefogás és önzetlenség. 50 év emlékezete Vonyarcvashegyen	4
MŰHELY	
Sebestyénne Horváth Margit: Internet használat a Zala megyei települési könyvtárakban.	6
Czupi Gyula: A Nagykanizsai Kistérség Könyvtár-ellátási Szolgáltató Rendszere.	13
Oláh Rozália: A Zalai Gyermekkönyvtáros Műhely őszi továbbképzése.	15
Tóth Renáta: Őszi mese. Gyermekkönyvtári foglalkozás 1-2. osztályosoknak.	16
Beke Gabriella: A Zala Megyei Kórház szellemi tőkéje	18
Sebestyénne Horváth Margit: Könyvtárak a nyelvtanulás – nyelvtanítás szolgálatában. Szakmai napok Zala megyében.	21
Benke Tímea: A Fejér György Városi Könyvtár nyelvtanulást segítő szolgáltatásai	26
Gáll Éva: Idennyelvű tanulóközpont az Apáczai ÁMK Könyvtárában.	31
Bedő Sándorné: a Zala Megyei Művelődési és Pedagógiai Intézet, Szakképző Iskola Könyvtárának nyelvtanulást - nyelvtanítást segítő szolgáltatásai	33
Kardos Ferenc: Könyvtár és nyelvtanulás. Egy előadássorozat tanulságai.	35
Tóth Judit: Beszélgetés Nyakasné Turi Klárával életéről, pályájáról, az irodalom szeretetéről	37
TUDÓSÍTÁSOK	
Pál Éva: A „Könyvtárpártoló Önkormányzat 2004” díj nyertesei a zalaegerszegi ellátórendszer területén.	44
Nitsch Erzsébet: Kirándult az egyesület	45
Tóth Rita: Gyermekkönyvhetek Keszthelyen	47
Ódorné Bognár Eszter: Rendhagyó történelemóra a cserszegtomaji községi- és iskolai könyvtárban.	48
Összefogás a könyvtárakért, összefogás az olvasókért. Az országos könyvtári napok zalai programja.	49
FIGYELŐ	52
HÍREK	58